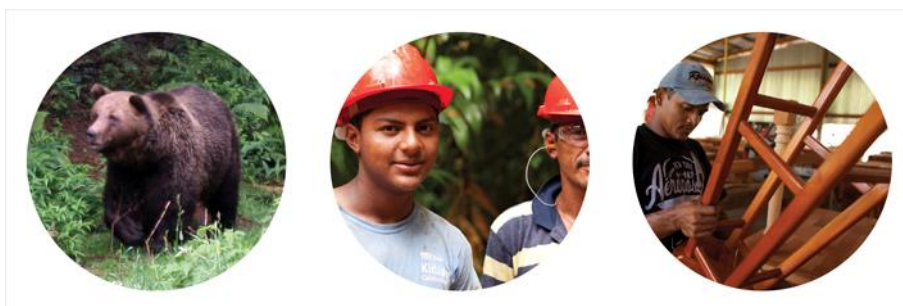

Forest Stewardship Council®

FSC® kontroliuojamos medienos reikalavimai

FSC-STD-40-005 V3-1 EN

Pavadinimas: FSC® kontroliuojamos medienos reikalavimai
Dokumento kodas: FSC-STD-40-005 V3-1

Patvirtino: FSC Direktorių valdyba

Kontaktinė informacija: FSC International Center
Policy and Standards Unit
Charles-de-Gaulle-Str. 5
53113 Bonn, Germany / Bona, Vokietija

+49-(0)228-36766-0

+49-(0)228-36766-30

@ policy.standards@fsc.org

© 2017 Forest Stewardship Council, A.C. Visos teisės saugomos.

Jokia šio autorių teisių saugomo leidinio dalis negali būti atkuriamą ar kopijuojama jokia forma ir jokiais grafinėmis, elektroninėmis ar mechaninėmis priemonėmis, įskaitant fotografinį kopijavimą, įrašymą ar laikymą informacijos paieškos sistemoje, be raštiško leidėjo sutikimo.

Spausdintos kopijos naudotinos tik susipažinimo su medžiaga tikslais. Naujausia leidinio redakcija pateikiama elektronine forma FSC tinklalapyje (ic.fsc.org).

FSC® kontroliuojamos medienos reikalavimai

FSC-STD-40-005 V3-1

Miškų valdymo taryba® (FSC) yra nepriklausoma pelno nesiekianti nevyriausybinių organizacija, įsteigta siekiant skatinti aplinkosaugos požiūriu priimtina, socialiai naudingą ir ekonomiškai perspektyvų pasaulio miškų valdymą.

FSC vizija yra užtikrinti, kad pasaulio miškai būtų tvarkomi tenkinant dabartinės kartos socialinius, ekologinius bei ekonominius poreikius ir nesukeliant pavojaus įgyvendinti tokias pat teises ir ateities kartoms.

Standarto redakcijos

- V1-0** 2004 m. rugsėjį FSC direktorių valdyba patvirtino pirminę „FSC-STD-40-005 V1-0: FSC nesertifikuotos kontroliuojamos medienos standarto“ redakciją.
- V2-0** Esminė standarto peržiūra. Pakeitimai FSC-STD-40-005 V2-0 redakcijoje padaryti atsižvelgus į techninės darbo grupės kontroliuojamos medienos klausimais rekomendacijas ir suinteresuotųjų šalių pastabas, pateiktas peržiūrint FSC kontroliuojamos medienos standartus 2005 ir 2006 metais. „FSC-STD-40-005: FSC kontroliuojamos medienos vertinimo standarto įmonėms“ 2-0 redakciją patvirtino FSC direktorių valdyba 2006 m. spalio mėn.
- V2-1** Atlikus nedidelę standarto peržiūrą, buvo pakoreguoti smulkūs ankstesnėje 2-0 redakcijoje pastebėti nenuoseklumai. Šią dokumento redakciją 2007 m. balandžio mėn. patvirtino FSC politikos direktorius.
- V3-0** Pagrindinė šios esminės standarto peržiūros priežastis buvo 2011 m. generalinėje asamblėjoje FSC narių pateiktas pasiūlymas Nr. 51 „Kontroliuojamos medienos sistemos stiprinimas“. Standarto FSC-STD-40-005 „FSC kontroliuojamos medienos reikalavimai“ 3-0 redakciją patvirtino FSC direktorių valdyba 2015 m. ir paskelbė 2016 m..
- V3-1** Peržiūrint standartą buvo įtraukti pakeitimai, dėl kurių apsispręsta per 2016 m. liepos mėn. vykusį 72-ąją FSC valdybos susitikimą. Be to, standartas buvo dar labiau suderintas su ES medienos reglamento reikalavimais, taip pat padarytos redakcinio pobūdžio pataisos. Šią redakciją patvirtino FSC generalinis direktorius 2017 m. vasario mėn. Dokumentas buvo paskelbtas 2017 m. kovo mėn.

Turinys

- A Tikslas
- B Taikymo sritis
- C Įsigaliojimo data ir galiojimo trukmė
- D Nuorodos
- E Sąvokos ir apibrėžimai

I DALIS. DERAMO PATIKRINIMO SISTEMA

- 1 Deramo patikrinimo sistemos įgyvendinimas ir palaikymas
- 2 Informacijos apie medžiagas gavimas
- 3 Rizikos vertinimas
- 4 Rizikos mažinimas

II DALIS. KOKYBĖS VALDYMO SISTEMA

- 5 Profesinė kompetencija, dokumentavimas ir įrašai
- 6 Viešai prieinama informacija
- 7 Suinteresuotųjų šalių indėlis ir skundai

- A priedas Organizacijos atliekamas rizikos vertinimas
- B priedas Minimalūs konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis reikalavimai
- C priedas Minimalūs ekspertų kvalifikacijos reikalavimai
- D priedas FSC kontroliuojamos medienos vertinimo proceso santrauka (bendroji informacija)
- E priedas Kontrolės priemonių rengimo rekomendacijos ir pavyzdžiai (bendroji informacija)
- F priedas Dalyvavimas FSC medžio plaušo testavimo programoje (bendroji informacija)
- G priedas Įmonės rizikos išplėstinio vertinimo šablonas (bendroji informacija)
- H priedas Standarto 2-1 ir 3-1 redakcijų lyginamoji lentelė (bendroji informacija)

A Tikslas

Šiame standarte išdėstyti deramo patikrinimo sistemos reikalavimai FSC gamybos grandies sertifikata turinčioms organizacijoms, kad jos nenaudotų iš nepriimtinių šaltinių gaunamos medienos. Iš nepriimtinių šaltinių gaunama mediena negali būti naudojama gaminti „FSC Mix“ produktus.

Išskiriamos penkios FSC kontroliuojamos medienos iš nepriimtinių šaltinių kategorijos (toliau tekste – „kontroliuojamos medienos kategorijos“):

- 1) neteisėtai paruošta mediena;
- 2) mediena, paruošta pažeidžiant tradicines ir žmogaus teises;
- 3) mediena, paruošta miškuose, kuriuose miškotvarkos veikla kelia grėsmę ypatingos vertės miškams;
- 4) mediena, paruošta miškuose, kurie paverčiami plantaciniais želdiniais arba ne miško žeme;
- 5) mediena, paruošta miškuose, kuriuose sodinami genetiškai modifikuoti medžiai.

B Taikymo sritis

Šiame standarte nustatyti deramo patikrinimo sistemos reikalavimai, skirti įvertinti ir sušvelninti riziką, susijusią su medienos, tiekiamos be FSC žymos, įsigijimu.

Pagrindinis šio standarto reikalavimas – svarstant medienos įsigijimo iš nepriimtinių šaltinių riziką atlikti rizikos vertinimą. Tiekimo grandinėje įvardijus nustatyto arba nenustatyto dydžio riziką, susijusią su medienos ruošos vieta arba maišymu, įmonė privalo taikyti kontrolės priemones šiai rizikai sumažinti.

Šis standartas skirtas įmonėms, kurios yra įdiegusios standartą FSC-STD-40-004 „Gamybos grandies sertifikavimas“ ir nori į savo sertifikato taikymo sritį įtraukti kontroliuojamą medieną. Tokios įmonės gali taikyti šį standartą, kad patvirtintų, jog FSC nesertifikuota mediena yra tinkama gaminti ir parduoti „FSC Controlled Wood“ medieną ir (arba) „FSC Mix“ produktus. Standartas nėra skirtas įsigyti medžiagas su „FSC Controlled Wood“ žyma iš FSC sertifikuotų įmonių.

Jeigu nenurodyta kitaip, visi šio standarto aspektai yra laikomi normatyviniais, įskaitant taikymo sritį, įsigaliojimo datą, nuorodas, terminus ir apibrėžimus bei lenteles ir priedus.

Įmonė negali naudoti šio standarto „FSC Controlled Wood“ medienai įsigyti iš jai (arba su ja susijusiai organizacijai) priklausančių arba jos valdomų tiekimo vienetų, išskyrus atvejus, kai FSC rizikos vertinimas pagal visas penkias kontroliuojamos medienos kategorijas buvo numatytas tiekimo vienetus apimančioje teritorijoje iki 2017 m. gruodžio 31 d. Jeigu FSC rizikos vertinimas nenumatytas, galima atlikti nepriklausomą šių šaltinių sertifikavimą pagal standartus FSC-STD-01-001 „FSC principai ir kriterijai“ arba FSC-STD-30-010 „Miškotvarkos reikalavimai FSC kontroliuojamos medienos sertifikavimui“.

C Įsigaliojimo data ir galiojimo trukmė

Patvirtinimo data	2015 m. lapkričio 11 d.
Paskelbimo data	2015 m. gruodžio 18 d.
Įsigaliojimo data	2016 m. liepos 1 d.
Pereinamasis laikotarpis	2016 m. liepos 1 d. – 2017 m. gruodžio 31 d.
Galiojimo trukmė	Tol, kol bus pakeistas arba atšauktas

D Nuorodos

Šiame dokumente pateikiamos nuorodos į toliau išvardytus dokumentus, kurių visas tekstas arba teksto dalis turi norminę galią ir kurie susijęs su jo taikymu. Jeigu nenurodyta nuorodinio dokumento data, taikomas naujausia jo redakcija (su visais pakeitimais).

FSC-PRO-60-002a Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema (A priedo įgyvendinimui)

FSC-PRO-60-002b FSC patvirtintų kontroliuojamos medienos dokumentų sąrašas

FSC-STD-40-004 Gamybos grandies sertifikavimas

FSC-STD-50-001 FSC prekių ženklų naudojimo reikalavimai sertifikatų turėtojams

E Sąvokos ir apibrėžimai

Šiame standarte vartojamos standartuose FSC-STD-01001 „Miškų tvarkymo FSC principai ir kriterijai“, FSC-STD-01-002 „FSC terminų žodynas“, FSC-STD-40-004 „Gamybos grandies sertifikavimas“, FSC-PRO-60002a „FSC nacionalinė rizikos vertinimo sistema“ ir toliau pateiktos sąvokos ir apibrėžimai:

PASTABA. Kai kurių šiame standarte vartojamų terminų apibrėžimai buvo atnaujinti, todėl skiriasi nuo anksčiau paskelbtuose FSC norminiuose dokumentuose pateiktų apibrėžimų.

Gretutinis produktas (Co-product) – produktas, susidarantis kito (pagrindinio) produkto pirminės gamybos metu iš tų pačių žaliavinių medžiagų (pavyzdžiui, pjuvenos, skiedros, susidariusios apdorojant pjautinę medieną).

Skundas (Complaint) – faktais pagrįstas nepasitenkinimas, kurį raštu išreiškia trečioji šalis dėl įmonės atitikties šio standarto reikalavimams.

PASTABA. Šis terminas apima ir skundus, pateiktus dėl įmonės tiekėjų ir (arba) subtiekių.

Kontrolės priemonė (KP) (Control measure) – veiksmai, kurių privalo imtis įmonė, kad sumažintų riziką, susijusią su medžiagų įsigijimu iš nepriimtinių šaltinių.

Kontroliuojama medžiaga (Controlled material) – be FSC žymos tiekiamą žaliavinę medžiagą, kuri buvo įvertinta kaip atitinkanti standarto FSC-STD-40-005 „FSC kontroliuojamos medienos reikalavimai“ reikalavimus.

Deramo patikrinimo sistema (DDS) (Due diligence system) – priemonių ir procedūrų sistema, skirta sumažinti riziką, susijusią su medžiagų įsigijimu iš nepriimtinių šaltinių. DDS sudaro šie trys elementai: informacijos gavimas, rizikos įvertinimas ir rizikos mažinimas (kai reikia).

PASTABA. Ši deramo patikrinimo sistemos paimta iš 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos (ES medienos reglamentas, arba ESMR).

Miško pavertimas kitomis naudmenomis (Forest conversion) – natūralaus miško likvidavimas jo nebeatkuriant.

PASTABA. Miškas gali būti paverčiamas kitomis naudmenomis dėl pakeistos žemės paskirties (pavyzdžiui, suformavus plantacinių želdinių, žemės ūkio, ganyklų, miestų gyvenviečių, pramonės ar kalnakasybos teritorijas) arba miškas gali būti iškertamas ir nebeatkuriamas tvarkant miškų plotus. Ilgiausias miško atkūrimo laikotarpis turėtų būti nustatomas remiantis galiojančiais teisės aktais, geros praktikos kodeksais ir kitais vertinamai teritorijai aktualiais dokumentais.

(Šaltinis: standartas „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“)

FSC Controlled Wood (FSC kontroliuojama mediena) – medžiaga ar produktas su žyma „FSC Controlled Wood“.

FSC pasaulinis miškų registras (FSC Global Forest Registry) – internetinė duomenų bazė, kurioje kaupiami duomenys, galintys padėti įgyvendinti FSC kontroliuojamos medienos reikalavimus. URL: www.globalforestregistry.org.

Maža rizika (Low risk) – išvada, padaryta atlikus rizikos vertinimą, jog esama nedidelės rizikos, kad medžiaga iš konkrečios geografinės vietovės yra kilusi iš nepriimtinių šaltinių. (Šaltinis: standartas FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“)

PASTABA: FSC terminas „maža rizika“ atitinka ES medienos reglamente vartojamo termino „nedidelė rizika“ apibrėžimą.

Mažos rizikos teritorija (Low risk zone) – teritorija, kurioje rizikos vertinimo metu nustatyta maža netinkamų medžiagų įsigijimo rizika.

Medžiaga (Material) – FSC žymos neturinti miško kilmės medžiaga (pavyzdžiui, mediena ir medienos gaminiai bei nemedieniniai miško produktai) arba nepanaudota („išgelbėta“) mediena (angl. *salvaged wood*), kurią organizacija vertina, kad nustatytų, ar ji kilusi iš priimtinių šaltinių.

Netinkamos žaliavinės medžiagos (Non-eligible inputs) – bet kokios žaliavinės medžiagos, kurių negalima įtraukti į konkrečią FSC produktų grupę. (Šaltinis: pakoreguotas termino „Tinkamos žaliavinės medžiagos“ apibrėžimas, standartas FSC-STD-40-004 „Gamybos grandies sertifikavimas“).

1 langelis: Apibrėžimai

Skirtumus tarp „medžiagos“, „kontroliuojamos medžiagos“ ir „FSC kontroliuojamos medienos“ galima būtų apibrėžti taip:

Medžiaga įvertina įmonė remdamasi šiuo standartu. Patvirtinus, kad medžiaga atitinka standarto reikalavimus, ji gali būti priskirta kontroliuojamoms medžiagoms arba FSC kontroliuojamai medienai.

Kontroliuojama medžiaga – tai šio standarto reikalavimus atitinkanti medžiaga, kurią įmonė naudoja vidaus procesams kaip žaliavinę medžiagą FSC produktų gamyboje.

FSC kontroliuojama mediena – tai šio standarto, FSC-STD-40-004 arba FSC-STD-30-010 standarto reikalavimus atitinkanti medžiaga, kurią įmonė nusipirko kaip priskirtą šiai kategorijai (pagal FSC-STD-40-004 standarto taikymo sritį) arba pati priskyrė šiai kategorijai pagal šio standarto reikalavimus tam, kad parduotų ją kitai įmonei (nenaudojama vidaus gamyboje).

Įmonė (Organization) – fizinis arba juridinis asmuo, turintis sertifikatą arba pateikęs prašymą jį išduoti ir atsakingas už taikomų reikalavimų, kuriais grindžiamas FSC sertifikavimas, įgyvendinimą. (Šaltinis: standartas FSC-STD-01-001 „FSC miškų priežiūros principai ir kriterijai“).

Kilmė (Origin) – teritorija, kurioje buvo paruošta medžiaga.

PASTABA. Kilmės apibrėžimui naudojama skalė gali skirtis (pavyzdžiui, teritorinis-administracinis vienetas arba tiekimo vienetas) ir priklausys nuo konkrečiai teritorijai nurodytos rizikos ir, jei taikoma, kontrolės priemonių.

Kokybės valdymo sistema (KVS) (Quality management system) – organizacinė struktūra, politika, procedūros, procesai ir ištekliai, reikalingi kokybės valdymui įgyvendinti.

Rizikos vertinimas (Risk assessment) – medžiagų įsigijimo iš nepriimtinių šaltinių rizikos, įskaitant riziką, susijusią su medžiagų kilme ir jų maišymu tiekimo grandinėse, vertinimas.

Priklausomai nuo medžiagos kilmės, išskiriami keli rizikos vertinimo tipai (1 pav.):

Nacionalinis rizikos vertinimas (NRA) (National risk assessment) – medienos įsigijimo iš nepriimtinių šaltinių konkrečioje šalyje (regione) vertinimas, atliekamas pagal standartą FSCPRO-60-002 „FSC nacionalinio rizikos vertinimo rengimas ir tvirtinimas“ (šaltinis: FSC-PRO-60-002 „FSC nacionalinio rizikos vertinimo rengimas ir tvirtinimas“).

NRA, patvirtinti pagal FSC-PRO-60-002 V2-0 standarto procedūras, („senieji NRA“) galioja iki 2018 m. gruodžio 31 d. Jeigu NRA nebus peržiūrėtas pagal FSC-PRO-60002 V3-0 standarto reikalavimus iki 2018 m. gruodžio 31 d., teritorijos, kurioms jis taikomas, bus laikomos neįvertintomis.

Centralizuotas nacionalinis rizikos vertinimas (CNRA) (Centralized national risk assessment) – nacionalinis rizikos vertinimas arba jo dalis, kurį atlieka FSC tarptautinio centras.

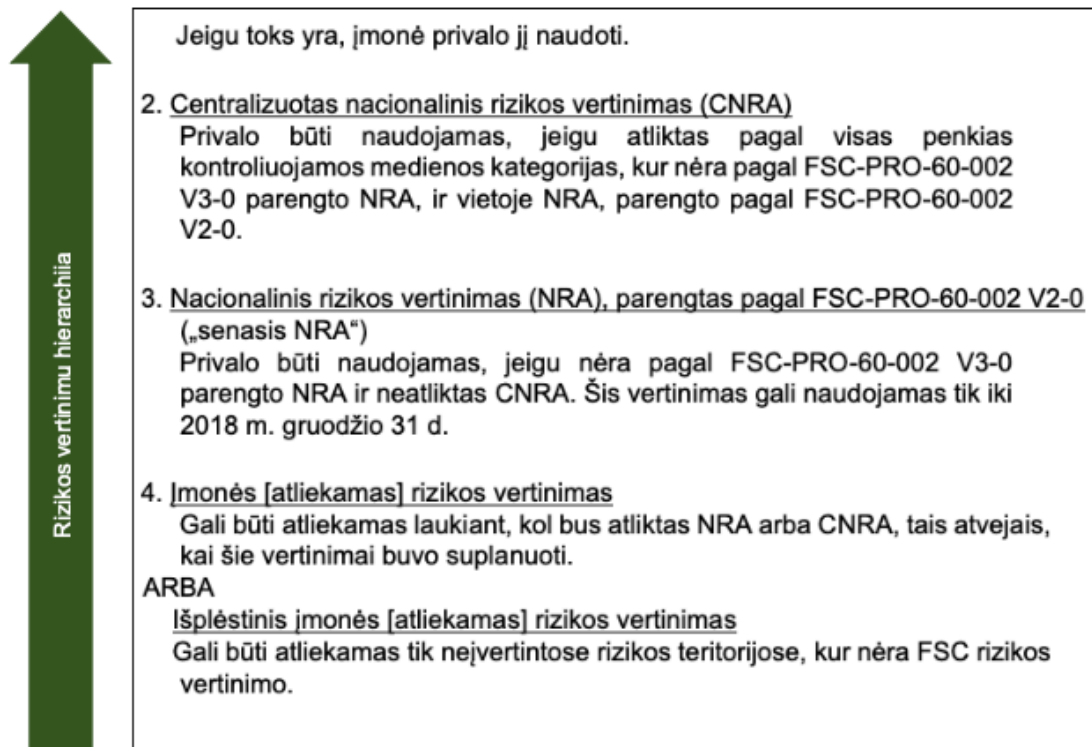
PASTABA. NRA ir CNRA kartu vadinami FSC rizikos vertinimu.

Įmonės atliekamas rizikos vertinimas (CRA) (Company risk assessment) – medienos įsigijimo iš nepriimtinių šaltinių neįvertintose teritorijose vertinimas, kurį įmonė atlieka pagal standarto FSC-STD-40-005 V3-1 „FSC kontroliuojamos medienos reikalavimai“ A priedą. Šis rizikos vertinimas gali būti taikomas tik tai šaliai ar jos daliai, kuriai iki 2017 m. gruodžio 31 d. buvo numatytas FSC rizikos vertinimas pagal visas penkias kontroliuojamos medienos kategorijas.

Išplėstinis įmonės atliekamas rizikos vertinimas (ECRA) (Extended company risk assessment) – medienos įsigijimo iš nepriimtinių šaltinių neįvertintose teritorijose vertinimas, kurį įmonė atlieka pagal standartus FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“ ir FSC-STD-40-005 V3-1 „FSC kontroliuojamos medienos reikalavimai“.

Medžiagų maišymo tiekimo grandinėse rizikos vertinimą įmonė atlieka savo tiekimo grandinėse.

1. Nacionalinis rizikos vertinimas (NRA), parengtas pagal FSC-PRO-60-002 V3-0

2. Centralizuotas nacionalinis rizikos vertinimas (CNRA)
Privalo būti naudojamas, jeigu atliktas pagal visas penkias kontroliuojamos medienos kategorijas, kur nėra pagal FSC-PRO-60-002 V3-0 parengto NRA, ir vietoje NRA, parengto pagal FSC-PRO-60-002 V2-0.
3. Nacionalinis rizikos vertinimas (NRA), parengtas pagal FSC-PRO-60-002 V2-0 („senasis NRA“)
Privalo būti naudojamas, jeigu nėra pagal FSC-PRO-60-002 V3-0 parengto NRA ir neatliktas CNRA. Šis vertinimas gali naudojamas tik iki 2018 m. gruodžio 31 d.
4. Įmonės [atliekamas] rizikos vertinimas
Gali būti atliekamas laukiant, kol bus atliktas NRA arba CNRA, tais atvejais, kai šie vertinimai buvo suplanuoti.
ARBA

Išplėstinis įmonės [atliekamas] rizikos vertinimas

Gali būti atliekamas tik neįvertintose rizikos teritorijose, kur nėra FSC rizikos vertinimo.

1 pav. Rizikos vertinimų hierarchija, kuri gali būti naudojama taikant šį standartą. Privalo būti naudojamas aukščiausias tiekimo teritorijai esantis rizikos vertinimo lygmuo (pradedant nuo 1. Nacionalinis rizikos vertinimas (NRA), parengto pagal FSC-PRO-60-002 V3-0). Patvirtintų NRA sąrašas ir informacija apie FSC-PRO-60-002 standarto redakciją, kuria remiantis parengtas NRA, pateiktas standarte FSC-PRO-60-002b „FSC patvirtintų kontroliuojamos medienos dokumentų sąrašas“.

Nustatyto dydžio rizika (Specified risk) – rizikos vertinimo, atlikto pagal standartą FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“ išvada, kad esama rizikos, kurios negalima įvardyti kaip mažos, jog miško produktai gali būti įsigijami iš nepriimtinių šaltinių konkrečioje geografinėje teritorijoje arba tokie produktai gali patekti į tiekimo grandinę. Parenkant veiksmingas kontrolės priemonės, dera apibrėžti šios rizikos pobūdį ir mastą. (Šaltinis: FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“.)

Nustatyto dydžio rizikos teritorija (Specified risk area) – teritorija, kurioje rizikos vertinimo metu įvardijama nustatyta medžiagų įsigijimo rizika, remiantis standarte FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“ aprašyta procedūra. (Šaltinis: FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“.)

Tiekėjas (Supplier) – fizinis asmuo, bendrovė ar kitas juridinis subjektas, kuris tiekia medžiagas įmonei.

Subtiekėjas – fizinis asmuo, bendrovė ar kitas juridinis subjektas, kuris tiekia medžiagas tiekėjui arba kitam subtiekėjui.

Tiekimo teritorija (Supply area) – geografinė vietovė, iš kurios įsigijamos medžiagos. Tiekimo teritorija nebūtinai turi būti viena vientisa vietovė; ji gali susidėti iš kelių atskirų politinių teritorinių-administracinių darinių, įskaitant šalis arba skirtingus miškų tipus.

Tiekimo vienetas (Supply unit) – miškas su aiškiai apibrėžtomis ribomis, kuriame veikla vykdoma atsižvelgiant į nustatytus miško tvarkymo tikslus. Tiekimo vienetas apima visus objektus ir teritorijas, esančias tame erdviniam plote arba greta jo, kurių teisinė nuosavybė arba teisė valdyti ar teisė vykdyti veiklą siekiant miško valdymo tikslų priklauso miško valdytojui.

PASTABA. Erdvinis ryšys tarp tiekimo teritorijos ir tiekimo vieneto pavaizduotas 2 paveiksle.

Nepriimtini šaltiniai (Unacceptable sources) – medžiagų šaltiniai, kurie neatitina kontroliuojamos medienos kategorijoms keliamų reikalavimų.

Nenustatyto dydžio rizika (Unspecified risk) – NRA, atlikto pagal standartą FSC-PRO-60-002a arba įmonės atlikto rizikos vertinimo išvada, kad esama rizikos, kurios negalima įvardyti kaip maža, jog miško produktai gali būti įsigijami iš nepriimtinių šaltinių konkrečioje geografinėje teritorijoje arba tokie produktai gali patekti į tiekimo grandinę.

Nevertinta teritorija (Unassessed area) – teritorija, nepatenkanti į FSC rizikos vertinimą.

Modaliniai veiksmažodžiai ir jų reikšmės

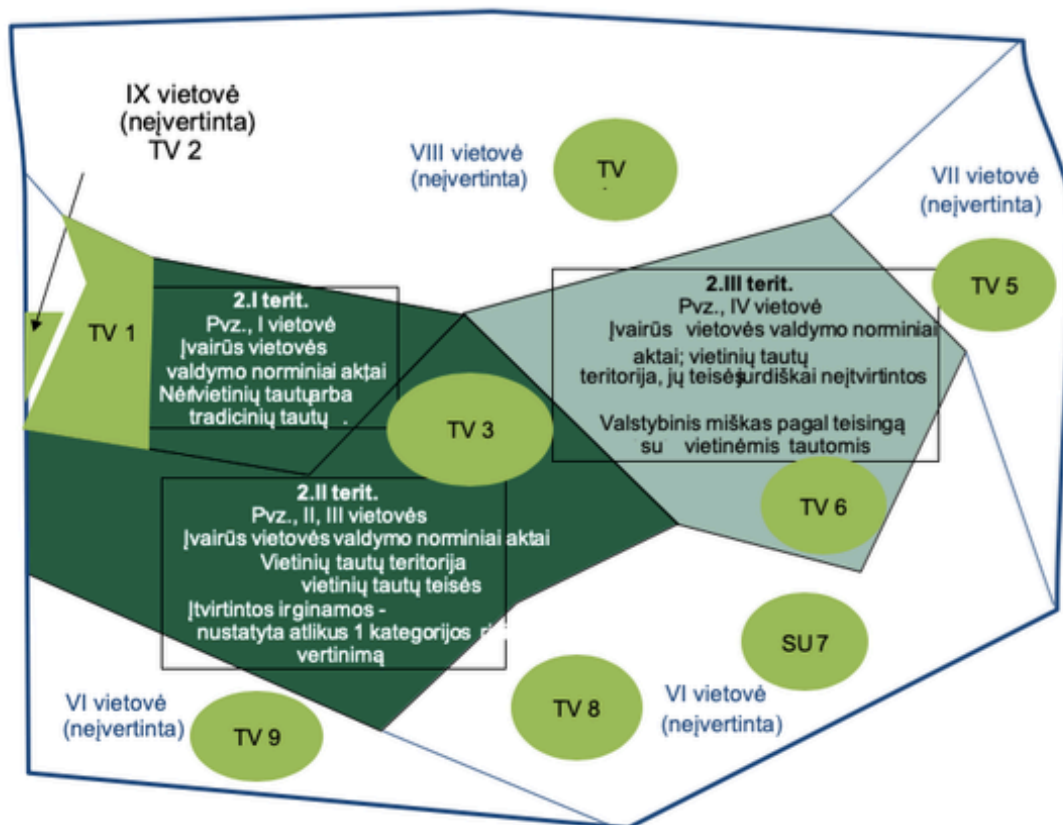
(parengta remiantis ISO/IEC direktyvų 2 dalies „Tarptautinių standartų struktūros ir formuluočių rengimo taisyklės“ nuostatomis)

„Turi/privalo“ (angl. *shall*) – nurodo, kad privaloma griežtai laikytis atitinkamo reikalavimo, siekiant užtikrinti atitiktį standartui.

„Turėtų“ (angl. *should*) – nurodo, kad iš kelių galimybių viena rekomenduojama kaip geriausiai tinkama, nepaminint ir neatmetant kitų, arba kad tam tikri veiksmai yra priimtinesni, tačiau nebūtinai privalomi. Akredituota FSC sertifikavimo įstaiga gali atitikti šiuos reikalavimus, su sąlyga, kad tai bus pademonstruota ir pateisinta.

„Leidžiama/gali(ma)“ (angl. *may*) – nurodo, kokie veiksmai leidžiami šio dokumento ribose.

„Gali(ma)“ (angl. *can*) – naudojamas kalbant apie galimumą ir gebėjimą – materialų, fizinį ar priežastinį.

2 pav. Erdvinis ryšys tarp tiekimo teritorijos, teritorijos, kurioje nustatyta vienos rūšies rizika pagal patvirtintą FSC rizikos vertinimą (pavyzdžiu paimta 2 kategorijos kontroliuojama mediena) ir tiekimo vieneto.

I DALIS. DERAMO PATIKRINIMO SISTEMA

1 Deramo patikrinimo sistemos įdiegimas ir priežiūra

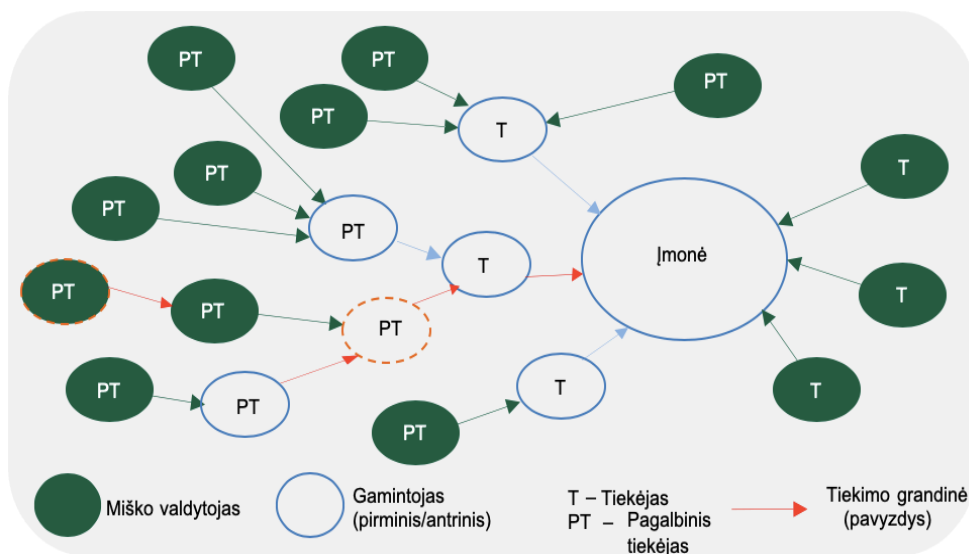
- 1.1. Įmonė privalo sukurti, įdiegti ir naudoti dokumentais pagrįstą deramo patikrinimo sistemą (DDS) be FSC žymos tiekiamoms medžiagoms, kurios bus naudojamos kaip kontroliuojamos medžiagos arba parduodamos su žyma „FSC Controlled Wood“.

PASTABA. Įmonė gali pasirinkti sukurti savo DDS arba taikyti išorės organizacijos sukurtą DDS. Sertifikavimo įstaiga¹, kuri vertina įmonės atitiktį šiam standartui, neturi teisės rengti DDS.

- 1.2. Įmonė privalo į savo DDS įtraukti visus medžiagų, vertinamų pagal šį standartą, tiekėjus ir subtiekėjus² (žr. 3 pav.).

PASTABA. Tiekėjai ir subtiekėjai neprivalo vykdyti šio standarto reikalavimų – atitiktį turi užtikrinti įmonė. Šiuo tikslu įmonė gali paprašyti tiekėjų laikytis tam tikrų šio standarto reikalavimų.

- 1.2. Įmonė privalo užtikrinti, kad jai pačiai, sertifikavimo įstaigai ir Tarptautinei akreditavimo tarnybai (Accreditation Services International) būtų leista susipažinti su įrodymais, patvirtinančiais atitiktį taikytiniams šio standarto reikalavimams, įskaitant dokumentus, veiklos vietas, tiekėjų ir subtiekėjų patalpas ir, jei reikia, tiekimo vienetus.

3 pav. Įmonės tiekėjų ir tiekimo grandinių, kuriomis įsigyjamoms medžiagoms, pavyzdžiai.

¹ „Sertifikavimo įstaiga“ visada reiškia FSC akredituotą sertifikavimo įstaigą, kuri vertina įmonės atitiktį šio standarto reikalavimams, išskyrus atvejus, kai nurodyta kitaip.

² Visų tiekėjų ir subtiekėjų įtraukimas nėra lygus visų subtiekėjų tiekimo grandinėje (grandinėse) išvardijimui. Tiekėjų pavadinimus ir adresus privaloma nurodyti pagal 2.1 punktą. Papildomos informacijos, kurią turi pateikti tiekimo grandinės (grandinių) dalyviai (įskaitant subtiekėjus) priklausys nuo nustatyto dydžio rizikos ir kontrolės priemonių.

- 1.4. Įmonė negali taikyti savo DDS jai pačiai arba bet kokiai su ja susijusiai įmonei priklausantiems arba jų valdomiems miško ištekliams, išskyrus tuo atveju, jeigu FSC rizikos vertinimas įmonės tiekimo vienetus apimančiai teritorijai pagal visas penkias kontroliuojamos medienos kategorijas buvo numatytas iki 2017 m. gruodžio 31.
- 1.5. Įmonė privalo naudoti medžiagas kaip kontroliuojamas medžiagas arba parduoti jas su žyma „FSC Controlled Wood“³ tik tuo atveju, jeigu jos atitinka šio standarto reikalavimus, ką turi patvirtinti DDS.

PASTABA. Šio punkto nuostatos taikomos kartu su 3.5 ir 4.14 punktais.

- 1.6. Įmonė privalo ne rečiau kaip kartą per metus, taip pat kaskart, kai atsiranda pakeitimų, turinčių įtakos DDS aktualumui, veiksmingumui arba adekvatumui, peržiūrėti ir, prireikus, atitinkamai pakoreguoti savo DDS (žr. 4 pav.).

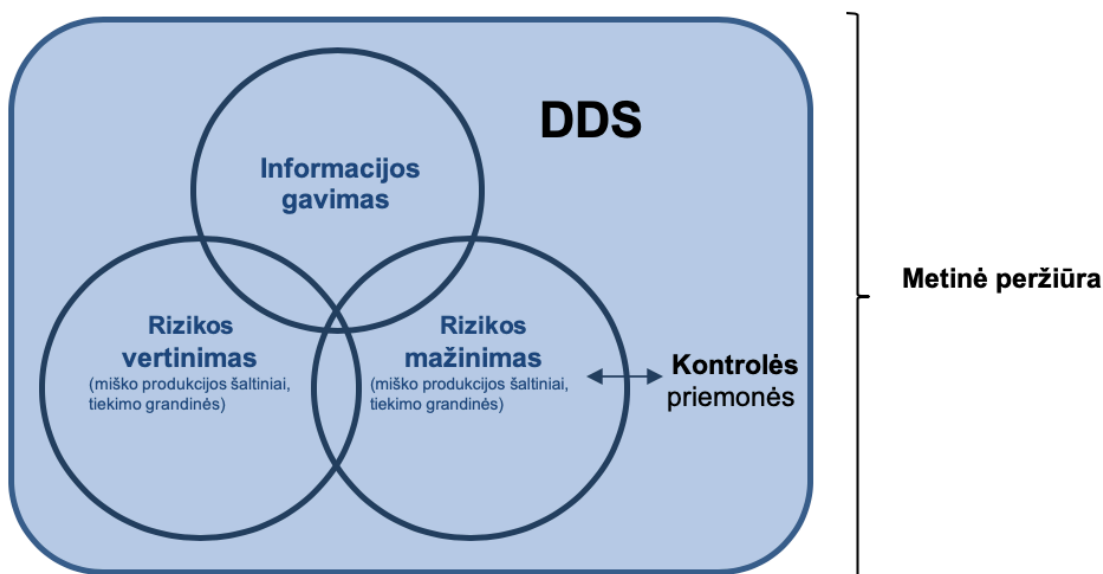
1 PASTABA. Be kita ko, DDS aktualumo, veiksmingumo ar adekvatumo priemonės gali būti tokios: konsultacijos su suinteresuotomis šalimis, praktinė patikra (angl. *field verification*) ir dokumentų patikra – visa tai gali būti įtraukta į vidaus auditą pagal 1.7 punkto nuostatas.

2 PASTABA. Praktinė patikra gali būti atliekama tiekimo vieneto arba tiekėjų ar subtiekiejų veiklos vietoje lygmeniu. Kai (jeigu) tai taikoma, praktinės patikros dažnumas ir apimtis priklausys nuo rizikos, kurią įmonė nustatė savo DDS.

3 PASTABA. Konsultacijos su suinteresuotomis šalimis, praktinė patikra ir dokumentų patikra gali būti naudojamos ir kaip kontrolės priemonės. Tokiais atvejais taikomi 4 skyriaus reikalavimai.

4 PASTABA. DDS peržiūra apima, bet neapsiriboja, bet kokių naudojamo rizikos vertinimo pokyčių peržiūrą (žr. 3 skyrių) ir įmonės kontrolės priemonių peržiūrą (žr. 4 skyrių).

³ Taikomi pardavimo reikalavimai, nustatyti standarte FSC-STD-40-004 „Gamybos grandies sertifikavimas“.

4 pav. Deramo patikrinimo sistemos elementai ir jos tikrinimo apimtis.

4 pav. Deramo patikrinimo sistemos elementai ir jos tikrinimo apimtis.

- 1.7. Įmonė privalo ne rečiau kaip kartą per metus atlikti savo DDS vidaus auditą, kad užtikrintų tinkamą jos funkcionavimą.
- 1.8. Įmonė privalo dokumentuoti vidaus audito apimtį, datas ir jame dalyvaujančius darbuotojus.
- 1.9. Įmonė privalo dokumentuoti visus atvejus, kai vidaus audito metu nustatoma, jog DDS veikia neefektyviai, ir užtikrinti, kad visi trūkumai būtų išnagrinėti ir ištaisyti per 12 mėnesių nuo jų aptikimo.
- 1.10. Įmonė negali naudoti medžiagų iš tiekimo grandinių, kur dėl DDS neveiksmingumo į gamybą patenka arba gali patekti nepriimtinos žaliavinės medžiagos.

2 Informacijos apie medžiagas gavimas

- 2.1. Įmonė privalo gauti, dokumentuoti ir saugoti šią aktualią informaciją apie medžiagas:
 - a) tiekėjų pavadinimus ir adresus;
 - b) medžiagų aprašymą;
 - c) įsigytų medžiagų kiekį masės ar svorio vienetais;
 - d) medienos rūšis (mokslinį ir įprastą pavadinimus), jeigu informacija apie rūšis nurodo produkto ypatybes ir (arba) jeigu tai privaloma pagal taikomus medienos kilmės teisėtumą reglamentuojančius teisės aktus;

PASTABA. Galimų rūšių sąrašas leidžiamas medžiagoms, naudojamoms popieriaus, kompozito lentų ir kitų produktų, į kurių sudėtį paprastai įeina įvairios rūšys, gamybai.

- e) pardavimo dokumentus;
 - f) taikomą rizikos vertinimą;
 - g) ruošos šalį, jeigu tai privaloma pagal taikomus medienos kilmės teisėtumą reglamentuojančius teisės aktus;
 - h) medžiagų kilmę patvirtinančius dokumentus, remiantis 2.2 punkto nuostatomis; ir
 - i) informaciją apie tiekimo grandines, remiantis 2.3 punkto nuostatomis.
- 2.2. Įmonė privalo saugoti medžiagų kilmę patvirtinančius dokumentus, leidžiančius jai (atsižvelgiant į 2.5 punkto nuostatas)⁴:
- a) apibrėžti teritoriją, kur taikomo rizikos vertinimo metu kiekvienai medienos kategorijai nustatyta vienoda rizika; arba
 - b) patvirtinti, kad medžiagos buvo paruoštos iš FSC sertifikuotų šaltinių arba anksčiau kontroliuotų šaltinių (jeigu anksčiau medžiagos buvo parduodamos su žyma „FSC Controlled Wood“), tačiau pristatytos įmonei be FSC žymos.
- 2.2.1. Tiekėjo deklaracija turi būti naudojama tik kaip kilmę patvirtinančių įrodymų dalis. Pati tiekėjo deklaracija, net jeigu pateikiama kartu su tiekimo sutartimi, nėra pakankamas medžiagų kilmės įrodymas.
- 2.3. Įmonė privalo turėti galimybę naudotis informacija apie savo tiekimo grandinę (įskaitant subtiekejus) tiek, kad galėtų patvirtinti ir dokumentuoti:
- a) medžiagų kilmę;
 - b) su kilme susijusią riziką ir riziką, kylančią dėl medžiagų susimaišymo su netinkamomis žaliavinėmis medžiagomis tiekimo grandinėje (remiantis 3 skyriaus nuostatomis); ir
 - c) rizikos mažinimą (remiantis 4 skyriaus nuostatomis).

PASTABA. Galimybė naudotis informacija turi būti suprantama kaip galėjimas pateikti kopijas su minėta informacija per auditą arba užtikrinti, kad, gavus tokį prašymą, tokios kopijos galės būti pateiktos sertifikavimo įstaigai arba Tarptautinei akreditacijos tarnybai iki audito pabaigos.

2 langelis. Medžiagų kilmės dokumentavimas

Susijusiais dokumentais gali būti laikomi (neapsiribojant) teisės aktų numatyta tvarka reikalaujami transporto dokumentai, dokumentai, patvirtinantys, jog medžiagos įsigytos iš tiekimo vienetų, kuris yra medžiagų kilmės vieta (žr. toliau) ir atitinkama sąskaitų išrašymo sistema, naudojama kilmės teritorijoje ar teritorijose. Įmonė gali patikrinti kilmės įrodymą tiekėjo veiklos vietoje ir (arba) už jos ribų pagal pateiktas atitinkamų dokumentų kopijas.

⁴ Šis punktas nereiškia, kad kilmė visada privalo būti patvirtinta iki tiekimo vienetų, kuris yra medžiagų kilmės vieta. Tai bus reikalinga tik tais atvejais, kai rizikos vertinimas (įmonės atliekamas rizikos vertinimas arba FSC rizikos vertinimas) atliekamas tiekimo vienetų lygiu. Kai nustatoma apibrėžta arba neapibrėžta rizika, gali būti tokios kontrolės priemonės, kurias reikės taikyti tiekimo vienetų, kuris yra medžiagų kilmės vieta, lygiu. Tokiais atvejais reikalinga informacija apie tiekimo vienetą, kuris yra medžiagų kilmės vieta.

Informacija apie tiekimo vienetą, kuris yra medžiagos kilmės vieta, ne visada privaloma įrodant kilmę, tačiau jos reikės, jeigu, priklausomai nuo masto, bus būtina kontrolės priemonė (pavyzdžiui, praktinė patikra).

2.4. Įmonė privalo reikalauti, kad jos tiekėjai praneštų jai apie bet kokius pasikeitimus, galinčius turėti įtakos rizikos apibūdinimui arba sumažinimui, kaip antai pasikeitusias medienos rūšis, medžiagų kilmės vietą ar pokyčius tiekimo grandinėje.

2.5. Įmonė privalo dokumentuoti gretutinių produktų, kurie naudojami kaip žaliavinės medžiagos, kilmę remdamasi 2.2 punkto nuostatomis arba sudarydama su gretutinių produktų tiekėju teisiškai veiksmingą ir įgyvendinamą sutartį, kurioje būtų punktas apie medžiagų kilmę.

2.5.1. Rašytinėje tiekimo sutartyje privaloma nurodyti:

- a) informaciją apie gretutinių produktų kilmę, kuri leistų nustatyti teritoriją su vienos rūšies rizika atliekant atitinkamą visų penkių kontroliuojamos medienos kategorijų rizikos vertinimą (pavyzdžiui, rajonas ir (arba) miško rūšis ar nuosavybės teisės);
- b) įsipareigojimą, kad tuo atveju, kai medžiaga kilusi iš nustatyto dydžio rizikos teritorijos, tiekėjas padės įmonei surinkti informaciją, būtiną kontrolės priemonėms įgyvendinti.

2.5.2. Tuo atveju, jeigu sudaroma tiekimo sutartis, įmonė privalo patikrinti joje pateiktą informaciją, kad galėtų patvirtinti, jog:

- a) pristatomų rūšių medienos ruošą komerciniais tikslais vyksta nurodytoje tiekimo teritorijoje (ir, prireikus, būtų pridedamas CITES⁵ sertifikatas);
- b) nurodytoje teritorijoje yra pakankamai reikiamų rūšių ir kokybės medžiagų, tiekiamų komerciniais tikslais; ir
- c) medžiagų transportavimo atstumas iki įmonės (arba iki tiekėjo veiklos vietos, jeigu tiekėjas perka žaliavai naudojamus gretutinius produktus) ir transporto priemonės atitinka nurodytos tiekimo vietovės dislokaciją ir yra ekonomiškai tikslingi.

PASTABA. Atsakomybė patvirtinti aukščiau išdėstytą informaciją ir priimti teisingą ir objektyvų sprendimą dėl tiekėjo pateiktos informacijos patikimumo ir tikrumo tenka įmonei. Čia įmonė turėtų taikyti atsargumo principą⁶.

⁵ Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija (www.cites.org) .

⁶ Šiame standarte atsargumo principas reiškia, kad įmonė privalo imtis tokių priemonių ir veiksmų, kurie kiek įmanoma labiau sumažintų arba leistų išvengti žalos ištekliams, aplinkai ir žmonėms.

- 2.5.3. Įmonė neturi naudoti medžiagos kaip kontroliuojamos medžiagos arba parduoti ją su žyma „FSC Controlled Wood“, jeigu nėra patvirtinta 2.5.2 punkto a, b, a c papunkčių informacija.
- 2.6. Importuojamos, eksportuojamos arba reeksportuojamos medžiagos ir produktai, pagaminti iš medienos rūšių, išvardytų CITES konvencijos 1, 2 arba 3 prieduose privalo turėti atitinkamus galiojančius sertifikatus.

3 Rizikos vertinimas

- 3.1. Įmonė privalo naudoti atitinkamą FSC rizikos vertinimą, kad nustatytų visų kontroliuojamos medienos kategorijų riziką, susijusią su medžiagų kilmę.
- 3.1.1. Įmonei leidžiama naudoti dar galutinai neparengtą FSC rizikos vertinimo sistemą, įskaitant:
- a) patvirtintą kontroliuojamos medienos kategorijų rizikos vertinimą, parengtą kuriant centralizuotą nacionalinį rizikos vertinimą, ir (arba)
 - b) kontroliuojamos medienos kategorijų rizikos vertinimo projektą, parengtą kuriant nacionalinį rizikos vertinimą, kai tai buvo patvirtinta nacionaliniu bendru sutarimu (pagal informaciją, pateiktą FSC svetainėje).
- 3.1.2. Įmonė, kuri nori pademonstruoti, jog laikosi ES Medienos reglamento reikalavimų per atitiktį šio standarto nuostatoms, privalo naudoti ne 1 kategorijos vertinimą pagal „seną“ NRA, o 1 kategorijos FSC rizikos vertinimo projektą, parengtą pagal FSC-PRO-60-002 V3-0.
- 3.2. Įmonė privalo pakoreguoti savo DDS pagal naudojamus FSC rizikos vertinimus per šešis (6) mėnesius nuo tos dienos, kai juos patvirtino FSC, išskyrus tuo atveju, jeigu sertifikavimo įstaiga pagrindė ir patvirtino šio termino pratęsimą.
- 3.3. Nevertintų teritorijų rizikos vertinimas galimas tik laikantis šių sąlygų:
- a) įmonei leidžiama pačiai atlikti rizikos vertinimą pagal A priedo reikalavimus; ir
 - b) įmonės naudojamos tiekimo teritorijos ir (arba) naujų tiekimo teritorijų rizikos vertinimą, kuri atlieka pati įmonė, privalo būti patvirtinusi sertifikavimo įstaiga iki įmonei pradėdant taikyti nustatyto dydžio riziką savo DDS.

PASTABA. FSC rizikos vertinimas neprivalomas, jeigu medžiaga suklasifikuota pagal 3.6 punkto nuostatas. A priedo 5 paveiksle pavaizduota, kaip gali būti naudojami įvairūs šaltiniai, kuriais remiantis nustatoma rizika.

- 3.4. Įmonė privalo įvertinti ir dokumentuoti riziką, kylančią dėl medžiagų susimaišymo su netinkamomis žaliavinėmis medžiagomis jos tiekimo grandinėse medienos transportavimo, perdirbimo ir sandėliavimo metu.
- 3.5. Įmonei leidžiama naudoti medžiagą kaip kontroliuojamą medžiagą ir (arba) parduoti ją su žyma „FSC Controlled Wood“, jeigu taikomo rizikos vertinimo metu buvo nustatyta maža rizika pagal visus veiksnys, o tiekimo grandinėse nėra rizikos, jog medžiaga susimaišys su netinkamomis žaliavinėmis medžiagomis.
- 3.6. Įmonė gali naudoti medžiagą kaip kontroliuojamą medžiagą ir (arba) parduoti ją su žyma „FSC Controlled Wood“, jeigu ji anksčiau buvo sertifikuota kaip

„FSC 100%“ arba „FSC Controlled Wood“ (tačiau pristatyta be FSC žymos) ir jeigu esama įrodymų, jog tiekimo grandinėje ji nebuvo susimaišiusi su netinkamomis žaliavinėmis medžiagomis⁷.

- 3.7. Visais atvejais, kai įvardijama nustatyto arba nenustatyto dydžio rizika, susijusi su kilme ir (arba) su medžiagos susimaišymu su netinkamomis žaliavinėmis medžiagomis tiekimo grandinėse, prieš panaudodama medžiagą kaip kontroliuojamą medžiagą arba parduodama ją su žyma „FSC Controlled Wood“, įmonė privalo įvykdyti 4 skyriuje išdėstytus reikalavimus.

3 langelis. Kur rizika?

Rizika vertinama šiais aspektais:

- a) kilmė – rizika susijusi su medžiagų įsigijimu iš nepriimtinių šaltinių, kai laikomasi nepriimtinos valdymo praktikos ar vykdoma susijusi netinkama veikla. Šios rūšies rizika vertinama konkrečioje geografinėje teritorijoje vadovaujantis taikytiniais rizikos vertinimo reikalavimais ir atliekant NRA, CNRA arba pačios įmonės rizikos vertinimą („rizikos vertinimo“ apibrėžimas pateiktas E skyriuje).
- b) tiekimo grandinė, kurioje įsigijama medžiaga – ši rizika susijusi su tuo, kas atsitinka su mediena (paruošta teritorijoje, kurioje buvo nustatyta tam tikra rizika pagal a punkto nuostatas) tiekimo grandinėje ar grandinėse. Tai gali būti medžiagos susimaišymo su netinkamomis žaliavinėmis medžiagomis arba su iš kito šaltinio kilusiomis medžiagomis rizika, dėl ko negalima patvirtinti rizikos, susijusios su pirminės medžiagos kilme. Ši rizika būdinga konkrečiai įmonei ir papildo a punkte aptartą riziką.

Norint veiksmingai sumažinti riziką, būtina atsižvelgti į abu aspektus, o rizikos mažinimo priemonės turi būti taikomos atitinkamu tiekimo grandinės „lygiu“.

Kalbant praktiškai ir iš įmonės perspektyvos, rizikos vertinimas yra kruopšti įmonės tiekimo grandinės analizė, siekiant nustatyti situacijas, procesus ir kitus veiksnius, dėl kurių į tiekimo grandinę gali patekti medžiagos iš nepriimtinių arba reikalavimų neatitinkančių šaltinių. Įvertinusi riziką, įmonė išanalizuoja rizikos tikimybę ir lygį atsižvelgdama į savo veiklą (ir atitinkamą FSC rizikos vertinimą), parenka kontrolės priemones rizikai išvengti ir jas įgyvendina.

4 Rizikos mažinimas

- 4.1. Įmonė privalo turėti parengusi ir taikyti atitinkamas kontrolės priemones, skirtas išvengti arba sumažinti nustatyto arba nenustatyto dydžio riziką, susijusią su

⁷ FSC nesertifikuota tiekimo grandinė – tai tiekimo grandinė nuo įmonės, kuri pardavė medžiagą kaip „FSC sertifikuotą“ arba „FSC Controlled Wood“, iki įmonės, atitinkančios šio standarto reikalavimus ir atliekančios medžiagos vertinimą.

medžiagų kilmės šaltiniais ir (arba) medžiagų susimaišymu su netinkamomis žaliavinėmis medžiagomis tiekimo grandinėje. Jeigu kontrolės priemonės yra skirtos sumažinti riziką, taikomos likusios 4 skyriaus nuostatos.

PASTABA. Kontrolės priemonių pavyzdžiai ir jų rengimo gairės pateiktos E priede.

Įmonės parengtos kontrolės priemonės

- 4.2. Būtina aiškiai įvardyti kiekvienos kontrolės priemonės pageidaujimą rezultatą.
- 4.3. Jeigu reikiamos kontrolės priemonės prieštarauja teisės aktų reikalavimams, prieš įgyvendinimą jas privalo patvirtinti sertifikavimo įstaiga.

PASTABA. Prieštaravimai kyla tik tada, kai laikantis teisės aktų reikalavimų negalima įgyvendinti kontrolės priemonių. Prieštaravimu nelaikomi atvejai, kai kontrolės priemonės viršija minimalius teisės normų reikalavimus.

- 4.4. Nustatant kontrolės priemones privaloma naudoti taikomus patvirtintus kontroliuojamą medieną reglamentuojančius dokumentus, kurie išvardyti standarte FSC-PRO-60-002b „FSC patvirtintų kontroliuojamą medieną reglamentuojančių dokumentų sąrašas“ (pavyzdžiui, ypatingos vertės nustatymo sistemos, nacionalinės ar regioninės gairės).
- 4.5. Kur tinka, nustatant kontrolės priemones galima naudoti rodiklius ir Rekomendacines rizikos mažinimo priemones, nurodytas patvirtintame Nacionaliniame miškų priežiūros standarte, sertifikavimo įstaigos standarte, arba tarptautinius bendruosius rodiklius (angl. *International Generic Indicators*).
- 4.6. Visais atvejais, kai konsultacijos su suinteresuotomis šalimis yra būtinos kaip kontrolės priemonė, jos turi būti surengtos laikantis B priede nurodytų reikalavimų.
- 4.7. Įmonei leidžiama konsultuotis su suinteresuotosiomis šalimis pagal B priedo reikalavimus siekiant patikrinti, ar ji pasirinko tinkamas kontrolės priemones.
- 4.8. Tuo atveju, jeigu 2 ir 3 kategorijos kontroliuojamai medienai įvardijama nenustatyto dydžio rizika, viena iš kontrolės priemonių yra įmonės privalomos konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis.

PASTABA. Nenustatyto dydžio rizikos teritorijos gali būti nustatomos arba pagal „senojo“ NRA, arba pagal įmonės atlikto rizikos vertinimo rezultatus (žr. A priedą).

- 4.9. Vertindama 2 ir 3 kategorijos kontroliuojamą medieną, įmonė privalo pasitelkti ne mažiau kaip vieno eksperto išvadą apie kontrolės priemonių tinkamumą. Pasitelktų ekspertų kvalifikacija privalo atitikti C priede pateiktus minimalius reikalavimus.

PASTABA. Kontrolės priemonių tinkamumui patvirtinti įmonei taip pat leidžiama naudotis ir viešai prieinama ekspertų (kurie atitinka C priedo reikalavimus) parengta medžiaga.

- 4.10. Tais atvejais, kai žaliava ruošama vietovėse, kurios nebuvo vertintos NRA, patvirtinto pagal standartą FSC-PRO-60-002 V3-0, metu ir kuriose esama

nustatyto arba nenustatyto dydžio rizikos, susijusios su tradicinėmis ir žmogaus teisėmis⁸:

- a) mediena neturi būti ruošama vietovėse, apie kurias esama svarių įrodymų, jog ten dideliu mastu pažeidinėjamos vietinių arba tradicinių tautų teisės;
- b) mediena neturi būti ruošama vietovėse, kur vyksta rimtas konfliktas, susijęs su vietinių tautų ir (arba) tradicinių tautų teisėmis, išskyrus atvejus, kai konflikto šalys imasi priemonių konfliktui išspręsti, kurias dėl konflikto nukentėjusios vietinės arba tradicinės tautos laiko teisingomis ir sąžiningomis, arba kai dėl konflikto nukentėjusios vietinės arba tradicinės tautos yra davusios laisvą, išankstinę ir informaciją pagrįstą sutikimą (FPIC), kad būtų vykdoma ūkinė veikla, susijusi su medienos ruoša; ir
- c) įmonė privalo gauti ne mažiau kaip vieno eksperto nuomonę bei užklausti atitinkamų FSC tinklo partnerių ar partnerio nuomonės apie reikalavimus, susijusius su FPIC, vykdant 4.10 punkto b papunkčio nuostatas. Pasitelktų ekspertų kvalifikacija privalo atitikti C priede nurodytus minimalius reikalavimus.

4.11. Tais atvejais, kai mediena ruošama vietovėse, kurios nebuvo vertintos NRA, patvirtinto pagal standartą FSC-PRO-60-002 V3-0, metu ir kuriose esama nustatyto arba nenustatyto dydžio rizikos, susijusios su ypatingos vertės miškais (HCV) 2-6:

- a) HCV 2 (didelių natūralių kraštovaizdžių ekosistemos):

Mediena neturi būti ruošama vykdant komercinės ruošos veiklą žmogaus nepalietuose miškuose (angl. *Intact Forest Landscape*, IFL⁹), taip pat neturi būti ruošama vietovėse, kur ūkinė veikla prisideda prie žmogaus nepalietų miškų fragmentacijos arba ją didina.

- b) HCV 3 (retos ekosistemos ir buveinės):

Mediena negali būti ruošama HCV teritorijose, išskyrus tuo atveju, kai imamasi konkrečių priemonių apsaugoti ekosistemos HCV (pavyzdžiui, medienos ruoša vietovėse, kuriose susitelkusios retos, galinčios išnykti arba nykstančios ekosistemos, vykdoma norint apsaugoti šių ekosistemų apimtį ir vertę).

- c) HCV 4 (itin svarbios ekosistemų funkcijos):

Mediena negali būti ruošama nustatytų ar žemėlapiuose pažymėtų vandens baseinų¹⁰ teritorijose, iš kurių vietos bendruomenėms tiekiamas vanduo, išskyrus tais atvejais, kai taikoma geriausia miškų tvarkymo praktika, kaip antai vandens telkinių apsaugos zonos, naudojamos

⁸ Tai apima 2.3 rodiklio rizikos vertinimo, atlikto vadovaujantis standartu FSC-PRO-60002a (FSC rizikos vertinimas arba išplėstinis įmonės rizikos vertinimas), rezultatus arba 2.4 ir 2.5 rodiklių rizikos vertinimo rezultatus, gautus atlikus NRA, vadovaujantis standartu FSC-PRO-60-002 V2-0, arba įmonės rizikos vertinimą.

⁹ Nustatyti pagal <http://intactforests.org> arba <http://www.globalforestwatch.org/map/3/15.00/27.00/ALL/grayscale/none/607> 2013 metams arba remiantis FSC rizikos vertinimo rezultatais.

¹⁰ Vandens baseinų dydis turi būti nustatomas pagal teritoriją, kurioje gyvena atitinkamos vietos bendruomenės.

technikos apribojimai, kelių tiesimas, vandens telkinių apsauga nuo taršos ir kitos priemonės.

PASTABA. Geriausios praktikos taikymą galima įvertinti taikant geriausios patirties kodeksą ir kitas bendrąsias taisykles.

d) HCV 5-6 (svarba vietos bendruomenėms – kultūrinės vertės objektai):

Mediena negali būti ruošiamą ypatingos vertės teritorijose, išskyrus tais atvejais, kai esama įrodymų, jog įtrauktos vietos bendruomenės ir vietinės tautos bei vykdomi jų reikalavimai.

PASTABA. „Senoje“ NRA sistemoje nėra atskiro rizikos vertinimo pagal kiekvieną HCV (t.y. HCV 1-6). Kontrolės priemonių reikalavimai bus taikomi tik tiems HCV, kurie buvo įvertinti taikant senąją NRA sistemą ir kurių atžvilgiu buvo įvardyta nenustatyto dydžio rizika.

Kontrolės priemonės, nurodytos NRA

4.12. Įmonė privalo įgyvendinti kontrolės priemones, kurios taikytiname NRA nurodytos kaip privalomos, vadovaudamasi 4.13 punkto nuostatomis.

4.13. Įmonei leidžiama pakeisti NRA nurodytas privalomas kontrolės priemones veiksmingesnėmis kontrolės priemonėmis, jeigu:

- a) įmonė įrodo, kad NRA nurodytos priemonės nėra tinkamos sumažinti riziką, nustatytą konkrečiose įmonės veiklos srityse;
- b) įmonė pademonstruoja sertifikavimo įstaigai, kad alternatyvių kontrolės priemonių pakanka rizikai sumažinti, ir sertifikavimo įstaiga patvirtina šias alternatyvias kontrolės priemones; ir
- c) gavusi sertifikavimo įstaigos patvirtinimą, įmonė nusiunčia alternatyvių kontrolės priemonių aprašymą ir jų naudojimo pagrindimą institucijai, atsakingai už NRA taikymą (kaip tai nustatyta NRA).

Medžiagų naudojimas

4.14. Įgyvendinus atitinkamas kontrolės priemones, įmonei leidžiama naudoti medžiagas kaip kontroliuojamas medžiagas arba parduoti jas su žyma „FSC Controlled Wood“.

II DALIS. KOKYBĖS VALDYMO SISTEMA

5. Profesinė kompetencija, dokumentavimas ir įrašai

- 5.1. Įmonė privalo paskirti vadovybės atstovą, atsakingą už įmonės veiklos atitiktį visiems taikytiniams šio standarto reikalavimams.
- 5.2. Visi atitinkami darbuotojai privalo žinoti įmonės procedūras ir turėti reikiamą profesinę kompetenciją įgyvendinti taikomus šio standarto reikalavimus.
- 5.3. Įmonė privalo įgyvendinti dokumentuotas procedūras, apimančias visus taikytinus šio standarto reikalavimus.
- 5.4. Įmonė privalo registruoti informaciją ir pildyti dokumentus, įrodančius, kad ji laikosi šio standarto reikalavimų, ir užtikrinti, kad jie būtų lengvai prieinami sertifikavimo įstaigai.
- 5.5. Įmonė privalo saugoti visus atitinkamus įrašus ne trumpiau kaip penkerius (5) metus.

6. Viešai skelbiama informacija

- 6.1. Įmonė privalo sertifikavimo įstaigai raštu glaustai išdėstyti savo DDS. Tokioje rašytinėje santraukoje turi būti pateikta ši informacija:
 - a) tiekimo teritorijos ar teritorijų apibūdinimas ir atitinkama nustatyto dydžio rizika; PASTABA. Apibūdinimas turėtų leisti identifikuoti teritoriją, kurioje taikytino rizikos vertinimo metu nustatyta vienos rūšies rizika visoms kontroliuojamos medienos kategorijoms.
 - b) nuoroda į taikomą FSC rizikos vertinimą;
 - c) pačios įmonės atliktas rizikos vertinimas (išskyrus konfidencialią informaciją);
 - d) skundų pateikimo tvarka; ir
 - e) asmens, kuris atsakingas už skundų nagrinėjimą, kontaktinė informacija.

1 PASTABA. Ši informacija bus įtraukta į sertifikavimo įstaigos viešai skelbiamą sertifikavimo ataskaitos santrauką FSC duomenų bazėje.

2 PASTABA. DDS santrauka neprivalo būti parengta viena iš oficialių FSC kalbų (anglų ir ispanų).

- 6.2. Jeigu medžiaga įsigyjama iš teritorijų, kuriose nėra nustatyta maža medžiagos kilmės rizika, rašytinėje DDS santraukoje taip pat privalo būti nurodyta:
 - a) kontrolės priemonės, kurias įmonė taiko atsižvelgdama į kiekvieną rodiklį, kuriam taikytino rizikos vertinimo metu nenustatyta maža rizika¹¹;
 - b) įmonės konsultacijų, vykdytų pagal B priedą, santrauka (jei taikoma);
 - c) informacija apie vieno ar daugiau ekspertų pasitelkimą rengiant kontrolės priemones, jei taikoma;

PASTABA. Jeigu buvo pasitelkti nepriklausomi ekspertai, nurodomi jų vardai, pavardės, kvalifikacija, licencijos / registracijos numeriai (jei taikytina) ir jų suteiktų

¹¹ Rodikliai pateikti standarte FSC-PRO-60-002a „FSC nacionalinio rizikos vertinimo sistema“ (nacionaliniam rizikos vertinimui arba išplėstiniam įmonės atliekamam rizikos vertinimui) arba A priede (senosioms nacionalinio rizikos vertinimo sistemoms arba įmonės atliekamam rizikos vertinimui).

paslaugų apimtis. Pateikiant viešą ekspertų išvadą, privaloma nurodyti konkrečius informacijos šaltinius.

- d) išvadų, gautų įmonei atlikus praktinę patikrą kaip kontrolės priemonę, santrauka, jei taikoma, ir įmonės veiksmai siekiant pašalinti nustatytus neatitikimus, jeigu tai nėra konfidenciali informacija. Įmonė privalo nurodyti pagrindą, kuriuo remdamasi nepateikė konfidencialios informacijos.

PASTABA. Konfidencialus informacijos pobūdis gali būti nustatytas teisės aktuose, kurių privalo laikytis įmonė. Slapta komercinė informacija ir atskirų žemės savininkų vardai gali būti laikomi konfidencialia informacija.

7. Suinteresuotųjų šalių dalyvavimas ir skundai

- 7.1. Įmonė privalo parengti ir įgyvendinti dokumentais pagrįstą tvarką, skirtą nagrinėti suinteresuotųjų šalių pastabas ir skundus dėl jos DDS.

PASTABA. Procedūrą gali sudaryti atitinkama esama įmonės politika, mechanizmai ir pan.

- 7.2. Procedūroje privalo būti nurodyta šių veiksmų tvarka (jeigu nenurodyta kitaip taikytiname NRA), t.y. kaip:

- a) patvirtinamas skundų gavimo faktas;
- b) informuojamos suinteresuotosios šalys apie skundų nagrinėjimo procedūrą ir pateikiamas pirminis atsakymas skundo pareiškėjams per dvi (2) savaites;
- c) perduodami skundai, susiję su rizikos nustatymu atliekant atitinkamą FSC rizikos vertinimą, atsakingai institucijai (NRA atveju – kaip nurodyta NRA; CNRA atveju – kaip nurodė FSC);

PASTABA. Kai skundas perduodamas atsakingai institucijai, netaikomos 7.2 punkto d – k papunkčių nuostatos.

- d) atliekamas išankstinis vertinimas siekiant nustatyti, ar skunde, dėl rizikos, kad mediena gali būti įsigyta iš nepriimtinių šaltinių, pateikti patikimi įrodymai;
- e) palaikomas dialogas su skundo pateikėjais, siekiant išspręsti svarbius skundus prieš imantis tolesnių veiksmų;
- f) svarbūs skundai perduodami sertifikavimo įstaigai ir atitinkamam FSC nacionaliniam biurui pagal tiekimo teritoriją per dvi (2) savaites nuo skundo gavimo. Su skundu privalo būti pateikta informacija apie veiksmus, kurių imsis įmonė, kad išnagrinėtų skundą, taip pat kaip bus naudojamas atsargumo principas;
- g) taikomas atsargumo principas ir toliau įsigyjant atitinkamas medžiagas, kol vyksta skundo nagrinėjimas;

PASTABA. Čia būtina aprašyti, kaip įmonė taiko atsargumo principą tuo metu, kol skundas yra nagrinėjamas.

PASTABA. Skundas nagrinėjamas, jeigu jis įvertintas kaip svarbus (pagal 7.2 punkto d papunktį) ir jeigu dar nebuvo imtasi veiksmingų taisomųjų veiksmų (pagal 7.2 punkto h–k papunkčius).

h) įmonė tikrina skundą, kuris buvo įvertintas kaip svarbus, (pavyzdžiui, atlieka praktinę patikrą ir (arba) dokumentų patikrą) per du (2) mėnesius nuo jo gavimo;

i) nustato taisomuosius veiksmus, kurių turi imtis tiekėjai, ir priemones, kurios užtikrins, kad tiekėjai juos įgyvendins, jeigu skundas bus įvertintas ir patvirtintas kaip svarbus. Jeigu taisomųjų veiksmus neįmanoma nustatyti ir (arba) vykdyti, įmonė privalo atsisakyti tokios medžiagos ir (arba) tiekėjų;

j) įmonė tikrina, ar tiekėjai ėmėsi taisomųjų veiksmų ir ar tie veiksmai yra efektyvūs;

k) atitinkama medžiaga išimama iš įmonės tiekimo grandinės ir atsisakoma jos tiekėjų, jeigu nesiimta taisomųjų veiksmų;

l) informuojamas skundo pateikėjas, sertifikavimo įstaiga ir atitinkamas FSC nacionalinis biuras apie skundo nagrinėjimo rezultatus ir veiksmus, kurių buvo imtasi jam išspręsti, bei daromos atitinkamo susirašinėjimo dokumentų kopijos; ir

m) registruojami ir archyvuojami visi gauti skundai ir veiksmai, kurių imtasi jiems išspręsti.

A priedas. Įmonės atliekamas rizikos vertinimas

1. Bendrosios nuostatos

- 1.1. Įmonei leidžiama atlikti tokį rizikos vertinimą neįvertintose teritorijose (5 pav.):
- a) įmonės [atliekama] rizikos vertinimą – pagal tolesnio 3 skyriaus nuostatas ir tik tuo atveju, jeigu FSC rizikos vertinimas visoms penkioms kontroliuojamos medienos kategorijoms numatytas¹² iki 2017 m. gruodžio 31 d.; arba
 - b) išplėstinį įmonės [atliekama] rizikos vertinimą – pagal tolesnio 2 skyriaus nuostatas, nepriklausomai nuo to, ar numatytas FSC rizikos vertinimas.
- 1.2. Gretutinių produktų atveju Europos Sąjungoje esanti įmonė, atlikdama 1 kategorijos kontroliuojamos medienos rizikos vertinimą, turi teisę kitą ES šalį priskirti mažos rizikos teritorijų grupei, jeigu įvykdomos šios sąlygos:
- a) apvalioji mediena, kurią perdirbant susidaro gretutiniai produktai, ruošiama Europos Sąjungoje;
 - b) gretutinius produktus gamina ir tiekia Europos Sąjungoje esantis tiekėjas;
 - c) gretutinių produktų tiekėjas pateikia visą būtiną informaciją, kuri privaloma laikantis Medienos reglamento ir šios standarto 2 skyriaus reikalavimų; ir
 - d) gretutinius produktus įsigyjanti ir šiuos reikalavimus vykdanči įmonė raštu sutinka dalyvauti FSC tiekimo grandinės vientisumo užtikrinimo programoje (angl. *FSC Supply Chain Integrity Program*). Susitarimai turi būti siunčiami FSC tiekimo grandinės vientisumo užtikrinimo programai (fibrotesting@fsc.org). Įgyvendinant šį reikalavimą gali būti taikomos F priedo nuostatos.
- 1.3. Įmonė gali perduoti rizikos vertinimą išorės įstaigoms, turinčioms žinių ir įgūdžių vertinti kontroliuojamos medienos kategorijas, išskyrus sertifikavimo įstaigą. Minimalūs ekspertų kvalifikacijos atlikti išplėstinį įmonės rizikos vertinimą reikalavimai pateikti C priede.
- 1.4. Įmonė privalo pateikti savo atlikto rizikos vertinimo rezultatus sertifikavimo įstaigai.
- 1.5. Įmonė privalo peržiūrėti savo atliktą rizikos vertinimą ne rečiau kaip kartą per metus, kad patikrintų rizikos apibūdinimo teisingumą ir aktualumą, ir prireikus jį patikslintų.
- 1.5.1. Peržiūra ir patikslinimas turi būti atliekami iki sertifikavimo įstaigos atliekamo metinio patikrinimo.

PASTABA. Bendri išplėstiniai įmonės rizikos vertinimai (žr. 2.2 punktą) privalo būti peržiūrimi ne rečiau kaip kartą per metus.

1.5.2. Įmonė privalo peržiūrėti savo atliktą rizikos vertinimą ir jį patikslinti, kai nevertintoje teritorijoje tampa akivaizdūs reikšmingi rizikos pokyčiai (pavyzdžiui, teisės aktų pokyčiai, teisinės valstybės principų pažeidimas per pilietinius neramumus, galimybė naudoti rengiamą FSC rizikos vertinimą).

¹² Kaip nurodyta FSC svetainėje (2017 m. vasario mėn. nuoroda: <http://ic.fsc.org/centralized-national-riskassessment.700.htm> ir <http://ic.fsc.org/en/our-impact/program-areas/controlled-wood-01/controlled-wood-risk-assessments/fscrisk-assessment-database>)

- 1.5.3. Jeigu FSC sertifikuoti¹³ valdymo padaliniai, esantys mažos rizikos teritorijoje, netenka savo sertifikuoto statuso dėl jų sertifikato sustabdymo, gavusi pranešimą apie sustabdymą įmonė privalo nedelsdama nustoti naudoti iš jų gaunamas medžiagas kaip kontroliuojamas medžiagas arba parduoti jas su žyma „FSC Controlled Wood“.
- 1.5.4. Įmonė gali vėl pradėti naudoti medžiagas kaip kontroliuojamas medžiagas arba parduoti jas su žyma „FSC Controlled Wood“ po to, kai panaikinamas sertifikato sustabdymas arba kai įmonė atlieka valdymo padalinio su sustabdytu sertifikatu rizikos vertinimą pagal A priedą, ir per savo DDS patvirtina, kad medžiaga atitinka šio standarto reikalavimus.

2 Išplėstinis įmonės rizikos vertinimas

- 2.1. Išplėstinis įmonės rizikos vertinimas privalo būti atliekamas vadovaujantis standarte FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“ išdėstytais rizikos vertinimo reikalavimais. Įmonė turi atsižvelgti į:
- a) visus standarte FSC-PRO-60-002a pateiktus ir (arba) apibūdintus informacijos šaltinius, aktualius vertinamai teritorijai. Jeigu įmonė turi prieigą prie konkrečios šalies ar regiono informacijos šaltinių, ji privalo jais naudotis;
 - b) esamus rengiamus FSC rizikos vertinimus; ir
 - c) bet kokią iš suinteresuotųjų šalių gautą informaciją, susijusią su įmonės tiekimo teritorija ar teritorijomis. Šią informaciją privaloma glaustai išdėstyti išplėstiniame įmonės rizikos vertinime ir paaiškinti, kaip ji buvo panaudota.

PASTABA. Pateikiant išplėstinio įmonės rizikos vertinimo rezultatus, rekomenduojama naudoti G priede pateiktą šabloną.

- 2.2. Įmonė gali atlikti išplėstinį įmonės rizikos vertinimą kartu su viena ar keliomis kitomis įmonėmis, kurioms medžiagos tiekiamos iš tos pačios neįvertintos teritorijos. Tokiu atveju taikomos šios nuostatos:
- a) išplėstiniame įmonės rizikos vertinime turi būti pateiktas tiekimo teritorijų, iš kurių medžiagos tiekiamos visoms šioms įmonėms, rizikos apibūdinimas;
 - b) išplėstiniame įmonės rizikos vertinime turi būti pateikti visų šių įmonių pavadinimai ir kontaktinė informacija; ir
 - c) įmonė, atliekanti išplėstinį įmonės rizikos vertinimą, privalo paskirti asmenį, atsakingą už atitikties šio standarto reikalavimams užtikrinimą, išplėstinio rizikos vertinimo rezultatų pateikimą suinteresuotosioms šalims, šiame vertinime dalyvaujančioms įmonėms ir jas vertinančioms sertifikavimo įstaigoms.

3 Įmonės rizikos vertinimas

- 3.1. Vadovaudamasi šio skyriaus reikalavimais, įmonė privalo nevertintos teritorijos riziką įvertinti kaip mažą arba kaip nenustatyto dydžio pagal kiekvieną rizikos vertinimo rodiklį.

¹³ Sertifikavimas atliekamas pagal standartą FSC-STD-01-001.

- 3.2. Įmonė privalo vertinti nevertintas teritorijas kaip nenustatyto dydžio rizikos zonas tol, kol nebus nustatyta maža rizika vadovaujantis šio skyriaus reikalavimais.
- 3.3. Įmonei atliekant rizikos vertinimą, pirmiausiai privaloma atlikti plačiausio masto analizę (atitinkančią įmonės tiekimo teritoriją), o vėliau apimtis turi būti mažinama, jeigu sąlygos nėra pakankamai vienodos, kad būtų galima visą plotą priskirti prie mažos rizikos teritorijų.
- a) vertinant 1, 2, 4 ir 5 kategorijų kontroliuojamą medieną, plačiausia naudojama apimtis turi būti nacionalinis lygmuo;
 - b) atliekant 3 kategorijos kontroliuojamos medienos rizikos vertinimą, būtina atsižvelgti į tai, ar į teritoriją patenka kuris nors iš išvardytų HCV ekoregionų (pavyzdžiui, biologinės įvairovės požiūriu svarbios teritorijos („karštieji taškai“) (angl. *Biodiversity Hotspots*), „Global 200“ ekoregionai, pasienio miškai, žmogaus nepaliestų miškų teritorijos).

PASTABA. Atliekant rizikos vertinimą, leidžiama apsiriboti tam tikra aiškiai apibrėžta apimtimi tiekimo teritorijoje, kaip antai miškų tipas (pavyzdžiui, plantaciniai želdiniai) ar ūkinės veiklos mastas (pavyzdžiui, maži arba mažu intensyvumu tvarkomi miškai). Šiuo atveju rizikos vertinime turi būti aiškiai parodyta ribota apimtis.

- 3.4. Atlikdama rizikos vertinimą, įmonė privalo naudotis bent šiais informacijos šaltiniais, jeigu jie prieinami:
- a) rizikos vertinimo pagrindas turi būti rizika, nurodyta FSC pasauliniame miškų registre. Įmonė gali papildomai patikrinti nurodytą savo tiekimo teritorijos riziką, remdamasi šio skyriaus reikalavimais;
 - b) teisės aktų, taikomų šalims, kurioms nerengiami FSC rizikos vertinimai, sąrašą pagal FSC pasauliniame miškų registre nurodytą informaciją;
 - c) žinomais ir prieinamais informacijos šaltiniais šalia kitų šiame skyriuje nurodytų šaltinių; ir
 - d) bet kokia atitinkamų FSC tinklo partnerių ar regionų biurų pateikta informacija.

1 kategorijos kontroliuojama mediena: neteisėtai paruošta mediena

3.5. Bendrieji rizikos vertinimo reikalavimai:

- a) Teritorija privalo būti laikoma nenustatyto dydžio rizikos zona, kai neteisėta ruoša kelia grėsmę miškui, žmonėms ar bendruomenėms. Teritorija neturėtų būti priskiriama nenustatyto dydžio rizikos zonoms, jeigu nustatyti nedideli pažeidimai ir tokie faktai, kaip nedidelis geografinis nuokrypis nuo paskirtos ruošos vietos, vėlavimas užpildyti dokumentus ar smulkūs su transportu susiję pažeidimai.
- b) Vertinant neteisėtos medienos ruošos riziką, būti atsižvelgti į šiuos veiksnius:
 - su miškininkystės veikla susijusios korupcijos suvokimo lygis;
 - informacijos, kurią paviešinus būtų galima atskleisti arba sumažinti neteisėtos ruošos mastą, skaidrumo lygis;
 - kiek esama svarbiausių duomenų ir dokumentų, atspindinčių neteisėtą ruošą, ir jų kokybės lygis; ir

- nepriklausomos ataskaitos apie neteisėtą ruošą.

3.6. Rizikos vertinimo rodikliai:

Rizikos vertinimo rodikliai	Informacijos šaltinių pavyzdžiai
1. Vertinant neteisėtos ruošos riziką, tiekimo teritorija gali būti laikoma mažos rizikos zona, kai vykdomi visų šių su miškų valdymu susijusių rodiklių reikalavimai.	
1.1 Įrodymai, kad vykdomi medienos ruošą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai tiekimo teritorijoje. a) Kad nustatytų ruošą reglamentuojančius teisės aktus, kurie galioja vertinamoje tiekimo teritorijoje, įmonė privalo naudoti „Minimalų galiojančių teisės aktų, normų ir tarptautinių mastu ratifikuotų tarptautinių sutarčių, konvencijų ir susitarimų sąrašą“ (žr. A lentelė toliau). b) Sudarant sąrašą, įmonei leidžiama naudotis esamais nacionaliniais sąrašais, pateiktais patvirtintuose FSC nacionaliniuose miškų valdymo standartuose ir kituose autoritetinguose šaltiniuose. Jeigu FSC Visuotiniame miškų registre pateiktas FSC patvirtintas šaliai taikomų teisės aktų sąrašas, privaloma naudoti šį sąrašą.	- FSC tinklo partneriai ir regioniniai biurai (kontaktnė informacija: ic.fsc.org) - Karališkasis tarptautinių reikalų institutas (www.illegal-logging.info) - Aplinkos tyrimų agentūra (www.eia-international.org) - Global Witness (www.globalwitness.org) - Telapak (Indonezijai - www.telapak.org) - JK Vyriausybės Tarptautinio vystymosi departamentas (DFID) - ES FLEGT procesas (http://www.euflegt.efi.int/home) - „Transparency International“ korupcijos suvokimo indeksas (www.transparency.org) - WWF (www.panda.org) - ELDIS informacija apie regionus ir šalis (www.eldis.org) - CITES (www.cites.org) - NVO ir susiję suinteresuotosios šalys
1.2. Tiekimo teritorijoje esama teisėtą medienos ruošą ir pirkimą patvirtinančių įrodymų, tokių kaip patikimos ir veiksmingos medienos ruošos licencijų ir leidimų išdavimo sistemos.	
1.3. Mažai arba apskritai nėra įrodymų arba pranešimų apie neteisėtą medienos ruošą tiekimo teritorijoje.	
1.4. Žemas korupcijos medienos ruošos leidimų suteikimo ar išdavimo ir kitose su medienos ruošą ar prekyba mediena susijusiose teisėsaugos srityse suvokimas. Turi būti naudojamas kasmet skelbiamas Transparency International korupcijos suvokimo indeksas (KSI). Šalys, kurių KSI įvertis yra mažesnis nei 50 balų, turi būti vertinamos kaip nenustatyto dydžio rizikos zonos, išskyrus tuo atveju, jeigu mažesnio masto analizei esama konkrečios nepriklausomos ir patikimos informacijos (pvz., įdiegtos nepriklausomos medienos judėjimo sekimo sistemos), kuri rodo, kad yra priešingai.	

A lentelė. Minimalus taikytinų įstatymų, reglamentų ir nacionaliniu lygiu ratifikuotų tarptautinių sutarčių, konvencijų ir susitarimų sąrašas.

1. Juridinės miško kirtimo teisės	
1.1. Juridinio disponavimo žeme ir žemės valdymo teisės	Teisės aktai, kuriuose aptariamos juridinio disponavimo žeme teisės, įskaitant įprastas teises ir valdymo teises, tarp jų teisinių metodų naudojimas įsigyjant juridinio disponavimo ir valdymo teises. Taip pat teisės aktai, reglamentuojantys juridinę verslo registraciją ir įsiregistravimą mokesčių institucijose, įskaitant atitinkamas teisiškai privalomas licencijas.
1.2. Koncesiniai susitarimai	Teisės aktai, reglamentuojantys miško koncesijos susitarimų sudarymą, įskaitant teisinius koncesijos įsigijimo metodus. Kyšininkavimas, korupcija ir nepotizmas yra plačiai žinomos problemos, susijusios su koncesijos susitarimais.
1.3. Miško valdymo ir medienos ruošos planavimas	Bet kokie nacionaliniai arba žemesnio lygmens teisiniai reikalavimai, taikomi miškotvarkos planavimui, įskaitant miškų inventorizavimą, miškotvarkos planų rengimą ir susijusį planavimą bei stebėseną, ūkinės veiklos poveikio vertinimą, konsultavimąsi su kitais ūkio subjektais, taip pat teisiškai kompetentingų valdžios institucijų suteikiamą leidimą šiems veiksams.
1.4. Medienos ruošos leidimai	Nacionaliniai ar žemesnio lygmens įstatymai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys medienos ruošos leidimų, licencijų ar kitų teisinių dokumentų, reikalingų konkrečioms medienos ruošos darbams, išdavimo tvarką. Tai apima ir teisinius būdus leidimams gauti. Gerai žinoma problema, susijusi su medienos ruošos leidimų išdavimu, yra korupcija.
2. Mokesčiai ir rinkliavos	
2.1. Atskaitymai ir rinkliavos, susijusios su medienos ruošą	Teisės aktai, reglamentuojantys visas teisiškai privalomas rinkliavas už miško ruošą, kaip antai atskaitymai žemės savininkams, miško kirtimo mokesčiai ir kiti kiekių pagrindu apskaičiuojami mokesčiai. Tai apima rinkliavų, grindžiamų teisingu medienos kiekių, savybių ir rūšių klasifikavimu, mokėjimą. Gerai žinoma problema – neteisingas miško produktų klasifikavimas, kuris dažnai susijęs su pareigūnų, atsakingų už klasifikavimą, papirkinėjimu.
2.2. Pridėtinės vertės mokesčiai ir kiti pardavimo mokesčiai	Teisės aktai, reglamentuojantys įvairius pardavimo mokesčius, taikomus parduodamoms miško medžiagoms, įskaitant žaliavą, parduodamą kaip nenukirstas miškas.
2.3. Pajamų ir pelno mokesčiai	Teisės aktai, reglamentuojantys pajamų mokesčius ir mokesčius nuo pelno, gauto vykdant miško produktų pardavimo ir medienos ruošos veiklą. Į šią kategoriją taip pat įeina medienos pardavimo pajamos ir neįeina kiti mokesčiai, kurie paprastai taikomi įmonėms ir nėra susiję su išmokamais atlyginimais.
3. Medienos ruošos veikla	
3.1. Medienos ruošą reglamentuojantys teisės aktai	Bet kokie teisiniai reikalavimai medienos ruošos būdams ir technologijai, įskaitant atrankinį kirtimą, atvejinį kirtimą, plynąjį kirtimą, medienos transportavimą iš kirtavietės, sezoninius apribojimus ir pan. Paprastai tai apima teisės aktus, reglamentuojančius kirtaviečių dydį, minimalų kirstinų kamienų amžių ir (arba) skersmenį, taip pat elementus, kurie turi būti išsaugoti kirtimo metu ir pan. Turi būti

	atsižvelgiama ir į tai, kaip įrengti tempimo ar vilkimo takai, keliai, drenažo sistemos, tiltai, taip pat į medienos ruošos veiklos planavimą ir stebėseną. Būtina atsižvelgti į visus teisėtai privalomus medienos ruošą reglamentuojančių taisyklių sąvadás.
3.2. Saugomos teritorijos ir rūšys	Tarptautinės, nacionalinės ir žemesnio lygmens sutartys, įstatymai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys miško naudojimą ir ūkinę veiklą saugomose teritorijose ir (arba) ryšium su retomis, galinčiomis išnykti arba nykstančiomis rūšimis, įskaitant jų buveines ir potencialias buveines.
3.3. Aplinkosaugos reikalavimai	Nacionaliniai ir žemesnio lygmens įstatymai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys aplinkosaugos vertybių nustatymą ir (arba) apsaugą, įskaitant, bet neapsiribojant, vertybes, susijusias su medienos ruošą arba patiriančias šios veiklos poveikį, priimtinius žalos dirvožemiui lygius, buferinių zonų įrengimą (pavyzdžiui, palei vandentakį, šalia atvirų teritorijų ir rūšių veisimosi vietų), biologinės įvairovės medžių išsaugojimą kirtavietėse, sezoninius medienos ruošos laikotarpio apribojimus, aplinkosaugos reikalavimus miško technikai, pesticidų ir kitų cheminių medžiagų naudojimui, biologinės įvairovės išsaugojimui, oro kokybei, vandens kokybės apsaugai ir atkūrimui, pramoginės įrangos eksploatavimui, ne miško infrastruktūros plėtrai, mineralinių medžiagų žvalgymui ir gavybai.
3.4. Sveikatos apsauga ir darbo sauga	Teisiškai privaloma asmens apsaugos įranga darbuotojams, užsiimantiems medienos ruošą, saugi kirtimo ir transportavimo praktika, apsaugos zonų įrengimas aplink medienos ruošos vietas, darbo su technika saugos reikalavimai ir teisiškai privalomi cheminių medžiagų naudojimo saugos reikalavimai. Privaloma atsižvelgti į tuos sveikatos apsaugos ir darbo saugos reikalavimus, kurie susiję su darbais miške (ne darbu biure ar kita veikla, nesusijusia su faktiniais darbais miške).
3.5. Darbo legalumas	Teisiniai reikalavimai, taikomi įdarbinant asmenis, užsiimančius medienos ruošos veikla, įskaitant reikalavimus dėl sutarčių sudarymo ir darbo leidimų įforminimo, privalomo draudimo reikalavimus, reikalavimus dėl kompetencijos pažymėjimų ir kitus mokymo reikalavimus, taip pat dėl darbdavio išskaitomų socialinių ir pajamų mokesčių mokėjimo. Privaloma vykdyti ir reikalavimus dėl įdarbinamo asmens minimalaus amžiaus ir pavojingą darbą dirbančių asmenų minimalaus amžiaus bei atsižvelgti į teisės aktus dėl priverstinio ir privalomojo darbo, diskriminacijos darbe ir laisvės jungtis į asociacijas.
4. Trečiųjų šalių teisės	
4.1. Įprastinės teisės	Teisės aktai, reglamentuojantys įprastines teises, susijusias su medienos ruošos veikla, įskaitant reikalavimus dėl pelno dalijimosi ir vietinių tautų teisių.
4.2. Laisvas, išankstinis ir informacija pagrįstas sutikimas	Teisės aktai, reglamentuojantys „laisvą, išankstinį ir informacija pagrįstą sutikimą“ perduodant miškotvarkos teises ir įprastines teises organizacijoms, atsakingoms už medienos ruošos veiklą.
4.3. Vietinių tautų teisės	Teisės aktai, reglamentuojantys vietinių tautų teises, susijusias su miškininkystės veikla, įskaitant, pavyzdžiui, juridinio disponavimo žeme teises ir teises naudoti tam tikrus miško išteklius bei vykdyti tradicinę veiklą, kuri gali būti susijusi su miško žeme.

5. Prekyba ir transportas	
PASTABA. Šiame poskyryje aptariami miškotvarkos, medienos apdirbimo ir prekybos reikalavimai.	
5.1. Klasifikavimas pagal rūšis, kiekius ir savybes	Teisės aktai, reglamentuojantys medienos klasifikavimą pagal rūšis, kiekius ir savybes prekybos ir transportavimo tikslais. Gerai žinomas būdas sumažinti arba išvengti teisiškai nustatytų mokesčių ir rinkliavų – neteisingas medienos klasifikavimas.
5.2. Prekyba ir transportas	Būtina turėti visus privalomus prekybos ir transportavimo leidimus, taip pat teisiškai privalomus transportavimo dokumentus, pridedamus vežant miško produktus iš medienos ruošos vietos.
5.3. Ofšorinė prekyba ir sandorių kainodara	Teisės aktai, reglamentuojantys ofšorinę prekybą. Ofšorinė prekyba su mokesčių rojuje įsikūrusiomis susijusiomis bendrovėmis bei dirbtinės sandorių kainos yra gerai žinomas būdas išvengti legaliai nustatytų mokesčių ir rinkliavų, mokėtinų medienos ruošos šalyje, ir laikomas svarbiu šaltinių lėšų, kurios gali būti naudojamos kyšiams medienos ruošos bendrovėms ir asmenims, užsiimantiems medienos ruošos veikla. Daugelis šalių turi teisės aktus, reglamentuojančius sandorių kainodarą ir ofšorinę prekybą. Reikėtų pažymėti, kad čia galima įtraukti tik tą sandorių kainodarą ir ofšorinę prekybą, kuri yra įstatymais draudžiama toje šalyje.
5.4. Muitinės taisyklės	Muitinės teisės aktai, reglamentuojantys tokias sritis, kaip eksporto / importo licencijos ir produktų klasifikacija (kodai, kiekiai, savybės ir rūšys).
5.5 CITES	CITES leidimai (Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija, taip pat žinoma kaip Vašingtono konvencija).
6. Deramas patikrinimas / derama priežiūra	
6.1. Deramo patikrinimo/deramos priežiūros procedūros	Teisės aktai, kuriuose reikalaujama parengti deramo patikrinimo / deramos priežiūros procedūras, įskaitant, pavyzdžiui, deramo patikrinimo / deramos priežiūros sistemas, deklaravimo prievolę ir (arba) privalomą su prekyba susijusių dokumentų saugojimą.

2 kategorijos kontroliuojama mediena: mediena, paruošta pažeidžiant tradicines ir žmogaus teises

PASTABA. Tradicinės teisės gali apimti teises, atsiradusias ilgą laiką vykstant įprastiniams ar tradiciniams nuolat pasikartojantiems veiksams, kurie dėl tokio kartojimosi ir sulaukiamo nepertraukiamo pritarimo įgijo įstatymo galią geografinėje ar sociologinėje teritorijoje. Tradicinės teisės, susijusios su miškais, pavyzdys yra teisė vietos bendruomenėms lankytis miško teritorijose esančiose šventose ir ritualinėse vietose.

3.7. Rizikos vertinimo rodikliai:

Rizikos vertinimo rodikliai	Informacijos šaltinių pavyzdžiai
2. Tiekimo teritorija gali būti laikoma mažos rizikos zona kalbant apie tradicinių ir žmogaus teisių pažeidimus, kai tenkinami visi šie rodikliai:	

2.1. JT Saugumo Taryba nėra uždraudusi medienos eksporto iš atitinkamos šalies.	- Global Witness (www.globalwitness.org)
2.2 Šalis ar tiekimo teritorija nėra laikoma medienos, dėl kurios vyksta konfliktai, šaltiniu (pvz., USAID 1 tipo „konfliktinė“ mediena).	- Galutinė ekspertų grupės ataskaita dėl neteisėto gamtinių išteklių ir kitų rūšių turto naudojimo Kongo Demokratinėje Respublikoje, 2002 m., I ir III priedai (<i>The final report of the expert panel on illegal exploitation of natural resources and other forms of wealth in the Democratic Republic of Congo, 2002, Annexes I and III</i>) (S / 2002/1146). - „Konfliktinė“ mediena: problemų Azijoje ir Afrikoje aspektai. I tomas. Suvestinė ataskaita. 2003 m. birželis (<i>Conflict Timber: Dimensions of the Problem in Asia and Africa. Volume I. Synthesis report. June 2003</i>)
2.3. Nėra įrodymų, kad vertinamoje tiekimo teritorijoje esančiuose miško plotuose būtų naudojamas vaikų darbas arba pažeidžiami TDO pagrindiniai darbo principai ir teisės.	- FSC tinklo partneriai ir regioniniai biurai (kontakcinė informacija: ic.fsc.org) - TDO šalių biurai
2.4. Pripažintos ir teisingos procedūros ¹⁴ sprendžiant didelius konfliktus, susijusius su tradicinėmis teisėmis, įskaitant panaudos teises, kultūrinės vertybės ar tradicinę kultūrinę tapatybę taikomos vertinamoje tiekimo teritorijoje ¹⁵ .	- FSC tinklo partneriai ir regioniniai biurai (kontakcinė informacija: ic.fsc.org) - Vietinių tautų organizacijos - Vietos bendruomenių asociacijos - Nacionaliniai šaltiniai (pvz., pasibaigusios ar vykstančios derybų dėl teisės naudotis žeme dokumentai, teismų sprendimų santraukos)

¹⁴ Procesas, kuriame veikia atgręžtinio reikalavimo teisė ir (arba) nėra didelio struktūrinio disbalanso ar būdingo nesąžiningumo. Tokių procesų pavyzdžiai: derybos dėl teisės naudotis žeme, teismo procesai ir derybos dėl sutarčių.

¹⁵ Tiekimo teritorijoje gyvenančios vietinės tautos, darbininkai, bendruomenės ir vyriausybė yra priėmę ir remia šių klausimų nagrinėjimo sprendimo struktūrą; taip pat bendruomenės ir (arba) vietinės tautos pripažįsta įgaliojimus sušvelninti bet kokias medienos ruošos grėsmes per teisineis sistemas ar kitas institucijas.

2.5. Nėra įrodymų, kad atitinkamame tiekimo regione esančiose miško vietovėse būtų pažeidžiama TDO konvencija Nr. 169 dėl vietinių ir gentimis gyvenančių tautų. Standarte nekalbama apie TDO konvencijos Nr. 169 ratifikavimą, todėl vertinant riziką būtina įvertinti TDO reikalavimų pažeidimo įrodymus nepriklausomai nuo to, ar šalis, kurioje atliekamas rizikos vertinimas, yra ratifikavusi šią konvenciją.	- FSC tinklo partneriai ir regioniniai biurai (kontakcinė informacija: ic.fsc.org) - TDO šalių biurai
---	--

3 kategorijos kontroliuojama mediena: mediena, paruošta miškuose, kuriuose miškotvarkos veikla kelia grėsmę ypatingos vertės miškams

1 PASTABA. Šio priedo kontekste „grėsmė“ reiškia, kad egzistuoja abejotina tikimybė išlikti arba egzistuoti ypatingos vertės miškams ekoregiono lygmeniu. Šiame standarte reikalaujama nustatyti grėsmes ypatingos vertės miškams, kurias kelia miškotvarkos veikla.

2 PASTABA. Standarte „FSC principai ir kriterijai“ (FSC-STD-01-001) ir šiame standarte pateikti ypatingos vertės miškų ir jų skirtingų kategorijų apibrėžimai nesiskiria. Skirtumas yra susijęs su šių standartų tikslais. Standarte „FSC principai ir kriterijai“ įtvirtintas reikalavimas išsaugoti ir plėsti ypatingos vertės miškus valdymo vieneto lygiu, o šiame standarte reikalaujama, kad organizacija vengti ruošti medieną, gautą iš miškų, kuriuose esama grėsmės ypatingos vertės miškams ekoregiono lygmeniu.

3.8. Bendrieji rizikos vertinimo reikalavimai:

a) Rizika ypatingos vertės miškams, kurie užtikrina pagrindines ekologines paslaugas kritinėse situacijose ir paslaugas, būtinas tenkinant vietos bendruomenių bazinius poreikius, gali būti vertinama kaip maža, jeigu laikomasi 2.4, 3.1 ir (arba) 3.2 rodiklių. Tai yra, atitinkamoje tiekimo teritorijoje taikomos pripažintos ir teisingos procedūros sprendžiant didelius konfliktus, susijusius su tradicinėmis teisėmis, įskaitant panaudos teises, kultūrinės vertybės ar tradicinę kultūrinę tapatybę.

3.9 Rizikos vertinimo rodikliai:

Rizikos vertinimo rodikliai	Informacijos šaltinių pavyzdžiai
3. Tiekimo teritorija gali būti laikoma mažos rizikos, susijusios su <u>grėsme</u> ypatingos vertės miškams, zona, jeigu: a) laikomasi 3.1 rodiklio reikalavimų arba b) 3.2 rodiklis pašalina (arba gerokai sušvelnina) grėsmę, kurią tiekimo teritorijai kelia neatitiktis 3.1 rodiklio sąlygoms.	

3.1. Miškotvarkos veikla atitinkamu lygmeniu (ekoregiono, žemesnio lygmens ekoregiono, vietos) nekelia grėsmės ekoregiono lygmeniu svarbiems HCV. Įmonė pirmiausia turi įvertinti, ar esama grėsmės kokiam nors HCV ekoregiono lygmeniu. Nustačiusi grėsmę kokiam nors HCV ekoregiono lygmeniu, įmonė turi įvertinti miškotvarkos poveikį šiam HCV tiekimo teritorijos lygmeniu. Norint įvertinti šios kategorijos riziką, reikia nustatyti ekoregiono lygmeniu reikšmingus HCV, kas iš esmės reiškia, jog šiame rizikos vertinimo etape neskiriama dėmesio vietinės reikšmės HCV. Ekoregionai, kuriems iškilusi grėsmė, gali būti nustatomi pasitelkiant papildomą informaciją, susijusią su (bet neapsiribojant), pvz., biologinės įvairovės požiūriu svarbiomis teritorijomis („karštaisiais taškais“), „Global 200“ ekoregionais, pasienio miškais, žmogaus nepaliestų miškų teritorijomis.	- FSC dokumentai dėl HCV (ic.fsc.org) - Ekoregiono apibrėžimas ir atitinkama informacija (www.worldwildlife.org/biomes) - Regionai, kuriuos organizacija „Conservation International“ yra įvertinusi kaip biologinės įvairovės požiūriu svarbias teritorijas („karštuosius taškus“), arba ekosistemos ir bendruomenės, kurias organizacija „Conservation International“ yra aiškiai įvardijusi esant pagrindine biologinės įvairovės požiūriu svarbios teritorijos sudėtine dalimi. - Miškų, miškingos žemės ar mangrovių ekoregionai, kuriuos Pasaulio laukinės gamtos fondas (WWF) yra apibrėžęs kaip „Global 200“ ekoregioną ir pagal apsaugos statusą priskyręs prie nykstančių ar kritinės būklės teritorijų. Jeigu „Global 200“ ekoregionas apima daugiau nei vieną sausumos ekoregioną, „Global 200“ ekoregione esantis ekoregionas gali būti laikomas mažos rizikos zona, jeigu žemesnio lygmens ekoregionas pagal apsaugos statusą nėra priskiriamas prie nykstančių ar kritinės būklės teritorijų
Žmogaus nepaliestų miškų teritorijose gaisrų gesinimas arba gaisrų prevencija užtikrinant žmonių saugumą nėra laikoma minimaliai aplinką trikdančia ūkine veikla. Gaisrų kontrolė miškotvarkos veiklos kontekste nėra laikoma minimaliai aplinką trikdančia ūkine veikla. Maža rizika pagal šį rodiklį gali būti pademonstruota taip: a) medžiaga nėra kilusi iš jokios kartografuotos HCV teritorijos (kaip nurodyta 3.1), arba b) remiantis nepriklausoma patikrinama informacija tiekimo teritorijos ir (arba) tiekimo vienetų lygmeniu (kaip antai NVO ataskaitos, poveikio aplinkai vertinimai ir kt.), tiekimo teritorijoje nėra ekoregiono lygmeniu svarbių HCV.	(www.worldwildlife.org/science/wildfinder). - Regionai, kuriuos Tarptautinė gamtos išsaugojimo sąjunga (IUCN) yra priskyrusi augalų įvairovės centrams. - Regionai, kuriuos organizacija „Conservation International“ yra apibrėžusi kaip didelės biologinės įvairovės laukinės gamtos teritoriją ir kuriuose yra gretimų miškų ekosistemų, kurių plotas didesnis nei 500 km². - Regionai, kuriuos Pasaulio išteklių institutas yra priskyręs pasienio miškams - Žmogaus nepaliestų miškų teritorijos, kurioms tokį statusą yra priskyrusi organizacija (www.intactforests.org)

3.2. Sukurta patikima apsaugos sistema (veiksmingos saugomos teritorijos ir teisės aktai), užtikrinanti HCV išsaugojimą ekoregione. Maža rizika pagal šį rodiklį gali būti pademonstruota taip: a) sukurta patikima HCV apsaugos sistema; termino „patikima“ apibrėžimas grindžiamas šalies teisėsaugos veiksmingumu. Tą gali rodyti aukštas reitingas ($\geq 75\%$) pagal Pasaulio banko teisinės valstybės principo indeksą (www.govindicators.org) ir b) vertinamoje tiekimo teritorijoje esančios atitinkamos nacionalinės ir (arba) regioninės suinteresuotosios šalys teikia didelę pagalbą; <i>arba</i> c) miško valdytojas ir nacionalinės ir (arba) regioninės aplinkosaugos suinteresuotosios šalys, susijusios su vertinama tiekimo teritorija, suderino HCV apsaugos koncepciją tiekimo vieneto lygmeniu. d) 3.2 rodiklio reikalavimai negali būti patenkinti, jeigu atitinkamos nacionalinės ar regioninės suinteresuotosios šalys išreiškia esminį prieštaravimą, kad HCV teritorija būtų įvertinta kaip mažos rizikos zona.	- FSC tinklo partneriai ir regioniniai biurai (kontaklinė informacija: ic.fsc.org) - Biologinės įvairovės konvenciją pasirašiusios šalys ir akivaizdi pažanga kuriant saugomų teritorijų tinklą, pavyzdžiui, šalies naujausios teminės ataskaitos apie miškų ekosistemas bendras teigiamas įvertinimas (www.cbd.int)
--	--

4 kategorijos kontroliuojama mediena: mediena, paruošta miškuose ir kitose miškų ekosistemose, kurios paverčiamos plantaciniais želdiniais arba ne miško žeme.

PASTABA. Šios kategorijos rizikos vertinimo tikslas yra nustatyti riziką regionuose, kuriuose vyksta spartus natūralių miškų nykimas. Įmonei rekomenduojama pasikonsultuoti su FSC tinklo partneriais ir regioniniais biurais, kaip aiškinamas „spartus [miškų] nykimo tempas“ jų šalyse ir regionuose.

3.10 Rizikos vertinimo rodikliai:

Rizikos vertinimo rodikliai	Informacijos šaltinių pavyzdžiai
4. Miško teritorijas paverčiant plantaciniais želdiniais arba ne miško žeme, tiekimo teritorija gali būti laikoma mažos rizikos zona, kai laikomasi šio rodiklio reikalavimų: PASTABA. Plantacinių želdinių pavertimas kitos paskirties žeme nėra laikomas miško žemės pertvarkymu.	

4.1. Atitinkamame ekoregione nenustatyta, kad būtų naikinami natūralūs miškai ir kitos natūralios miškų ekosistemos, tokios kaip savanos, arba nenustatytas reikšmingas nykimo tempas (>0,5% per metus ¹⁶)	- FAO GOF-C-GOLD visuotiniai miškų ir žemės dangos dinamikos stebėjimai¹⁷ - FAO pasaulinis miškų išteklių įvertinimas - „Conservation International“ regioninės analizės programa - Merilendo universiteto Geografijos fakultetas - JTAP / GRID - Ankstyvojo perspėjimo ir vertinimo skyrius - SERVIR - Regioninės stebėsenos ir vizualizacijos sistema Mezoamerikai - Kongo baseino miškų partnerystė ir CARPE - CEC Jungtinis tyrimų centras - INPE-PRODES - Brazilijos nacionalinis kosminių tyrimų institutas - Hansen, M., DeFries, R., Townshend, J.R., Carroll, M., Dimiceli, C., Sohlberg, R. 2003. 500 m MODIS Vegetation Continuous Fields. College Park, Maryland: The Global Land Cover Facility - Nacionaliniai duomenų šaltiniai - FSC tinklo partneriai ir regioniniai biurai (kontaktnė informacija: ic.fsc.org)
--	--

5 kategorijos kontroliuojama mediena: mediena, paruošta miškuose, kuriuose sodinami genetiškai modifikuoti medžiai

3.11. Rizikos vertinimo rodikliai:

Rizikos vertinimo rodikliai	Informacijos šaltinių pavyzdžiai
5. Ruošiant medieną iš genetiškai modifikuotų medžių, tiekimo teritorija gali būti laikoma mažos rizikos zona, kai vykdomi kurio nors iš toliau nurodytų rodiklių reikalavimai:	- FAO, 2004. Išankstinė miškų ūkyje taikomų biotechnologijų, įskaitant genetinį modifikavimą, apžvalga. Miškų genetiniai ištekliai, darbinis dokumentas FGR/59E.

¹⁶ Nykimo tempas (t.y. > 0,5%) gali būti koreguojamas gavus papildomos informacijos.

¹⁷ Pastaba. Rengiant FAO miškų plotų duomenis ir statistiką, miškų teritorijos pavertimas plantaciniais želdiniais gali būti nelaikomas miškų plotų mažėjimu. Todėl teritorijų, kur vyksta ekstensyvus natūralų miškų pavertimas plantaciniais želdiniais, duomenys gali neatspindėti reikšmingo miškų nykimo tempo ir todėl gali būti klaidingai suprasti šio standarto kontekste.

a) įsigyjama genetiškai modifikuotų medžių rūšių mediena nėra naudojama komerciniais tikslais; arba b) genetiškai modifikuotos medienos naudojimui komerciniais tikslais būtinos licencijos, tačiau įsigyjamos rūšims tokios licencijos nėra išduodamos; arba c) atitinkamoje šalyje draudžiama naudoti genetiškai modifikuotą medieną.	Miškų išteklių plėtros tarnyba. Miškų išteklių skyrius, Roma, Italija http://www.fao.org/docrep/008/ae574e/AE574E00.HTM) - Nacionaliniai ir regioniniai duomenų šaltiniai
--	--

- 1.1. Suinteresuotųjų šalių nustatymas. Įmonė privalo nustatyti atitinkamas suinteresuotąsias šalis, susijusias su jų tiekėjų miškotvarkos veikla ir nustatyto dydžio rizika, įskaitant toliau nurodytas suinteresuotųjų šalių grupes (3 skyrius).
- 1.2. Pranešimas suinteresuotosiomis šalimis. Nustatytos suinteresuotosios šalys turi būti pakviestos dalyvauti konsultacijose ne vėliau kaip prieš šešias (6) savaites iki ūkinės veiklos, kuri bus konsultacijų objektas. Įmonė privalo informuoti suinteresuotąsias šalis veiksmingomis priemonėmis, kultūriniu požiūriu tinkamais konsultavimo būdus ir ta kalba, kuria kalba konsultacijų dalyviai. Apie tai taip pat turi būti pranešta FSC tinklo partneriui, jeigu toks yra.

PASTABA. Galimi informavimo būdai: tiesioginio susitikimo metu, per asmeninį pokalbį telefonu, laišku arba elektroniniu laišku, paskelbiant pranešimą nacionalinėje ir (arba) vietinėje spaudoje ar atitinkamose interneto svetainėse, paskelbiant informaciją per vietos radiją ar vietinėse įprastose skelbimų lentose.

- 1.3. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis. Visoms nustatytoms suinteresuotosioms šalims turi būti sudaryti galimybė susipažinti su informacija, susijusia su konsultacijų objektu, ne vėliau kaip prieš šešias (6) savaites iki ūkinės veiklos, dėl kurios bus konsultuojamasi, pradžios. Įmonė gali nepateikti tik tos informacijos, kuri laikoma konfidencialia¹⁸. Suinteresuotųjų šalių turi būti paprašyta duoti savo sutikimą skelbti jų pastabas.

PASTABA. Konsultavimo būdų pavyzdžiai: individualūs arba grupiniai susitikimai, struktūrinis pokalbis telefonu, užklausa paštu arba elektroniniu paštu pateikti pastabas raštu dėl iš anksto pateiktų konkrečių klausimų.

- 1.4. Suinteresuotųjų šalių atsiliepimai. Per šešiasdešimt (60) dienų nuo konsultacijų laikotarpio pabaigos įmonė privalo atsakyti visoms konsultacijų procese dalyvavusioms suinteresuotosioms šalims, paaiškindama, kaip buvo atsižvelgta į jų pastabas.
- 1.5. Konsultacijų protokolai. Įmonė privalo protokoluoti konsultacijų procesą, pateikdama suinteresuotųjų šalių, su kuriomis buvo konsultuojamasi, sąrašą ir jų pastabas bei įrodymus, kad konsultacijos vyko pagal šio standarto reikalavimus.
2. Įmonė privalo parengti trumpą ataskaitą apie konsultacijų procesą, kurioje nurodoma:
 - a) teritorijos, kurios buvo aptariamose per konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis (pavyzdžiui, geografinės informacijos duomenys, valstybė, regionas, tiekimo vienetą);
 - b) suinteresuotųjų grupių, kurias įmonė buvo pakvietusi dalyvauti konsultacijose, sąrašas;
 - c) suinteresuotųjų šalių pateiktų pastabų santrauka. Pastabos turi būti skelbiamos tik gavus išankstinį suinteresuotosios šalies, su kuria buvo konsultuotasi, sutikimą, ir nenurodant informacijos, pagal kuriuos būtų galima identifikuoti pastabas pateikusia suinteresuotąją šalį;
 - d) ataskaita, kaip įmonė atsižvelgė į suinteresuotųjų šalių pastabas;

¹⁸ Informacijos konfidencialumo pagrindimas turi būti pateiktas atitinkamai FSC akredituotai sertifikavimo įstaigai.

- e) įmonės pagrįsta išvada, kad iš šių teritorijų gautos žaliavos gali būti naudojamos kaip kontroliuojamos medžiagos arba parduodamos kartu su žyma „FSC Controlled Wood“.

PASTABA. Trumpa ataskaita apie konsultacijų procesą įtraukiama į sertifikavimo proceso santrauką, rengiamą pagal šio standarto 6 skyriaus reikalavimus.

- 3. Reikėtų nustatyti suinteresuotąsias šalis, kurios atstovauja toliau išvardytus interesus ir kurios yra susijusios su nustatyto dydžio rizika ir informuoti jas konsultacijų proceso metu. Kiekvienai atitinkamai grupei gali atstovauti neribotas atstovų skaičius, su sąlyga, kad būtų subalansuotai atsižvelgiama į konsultacijų metu gautas pastabas. Sąrašas nėra baigtinis, todėl turi būti nustatytos ir informuotos visos kitos su sertifikavimo procesu susijusios suinteresuotųjų šalių grupės.

3.1. Ekonominiai interesai

- a) didelių, vidutinių ir mažų miškų, taip pat didelių, vidutinių ir mažų intensyvumu tvarkomų miškų savininkai ir (arba) valdytojai;
- b) miško rangovai (įskaitant medienos ruošos įmones);
- c) miškų ūkio darbuotojų atstovai ir miško pramonės atstovai;
- d) FSC sertifikato turėtojai.

3.2. Socialiniai interesai

- a) nevyriausybinių organizacijų, dalyvaujančių arba suinteresuotų miškų valdymo ir kitos susijusios veiklos socialiniais aspektais;
- b) miškų ūkio darbuotojai;
- c) tarptautinės, nacionalinės ir vietinės prekybos ir (arba) profesinės sąjungos;
- d) vietos bendruomenių, dalyvaujančių arba suinteresuotų miškų valdymu, įskaitant tas, kurios susijusios su HCV 5 ir 6, atstovai;
- e) vietinių tautų ir (arba) tradicinių tautų (jeigu tokių yra ir (arba) joms priklauso atitinkamos teisės), įskaitant tas, kurios susijusios su HCV 5 ir 6, atstovai;
- f) rekreacinių interesų atstovai.

3.3. Aplinkosaugos interesai

- a) Nevyriausybinių organizacijų, dalyvaujančių arba suinteresuotų miškų valdymo aplinkosaugos aspektais. Per konsultacijas turėtų būti aptariamose šios interesų ir ekspertinių žinių sritys:
 - biologinė įvairovė,
 - vanduo ir dirvožemis,
 - HCV 1-4,
- b) Vietos bendruomenių ir vietinių tautų atstovai (HCV 5 ir 6).

3.4. Šalyje veikiančios FSC akredituotos sertifikavimo įstaigos.

3.5. Nacionalinės ir valstybinės miškų agentūros.

3.6. Ekspertai, turintys patirties kontroliuojamos medienos kategorijų srityje.

3.7. Mokslinių tyrimų įstaigos ir universitetai.

- 3.8. FSC regioniniai biurai, FSC tinklo partneriai, registruotos standartų rengimo grupės ir NRA darbo grupės regione¹⁹.

¹⁹ Afrika, Azija ir Ramiojo vandenyno regionas, Europa, Europa ir Rusija (NVS), Lotynų Amerika ir Šiaurės Amerika (nuo 2015 m.).

C priedas Minimalūs eksperto kvalifikacijos reikalavimai

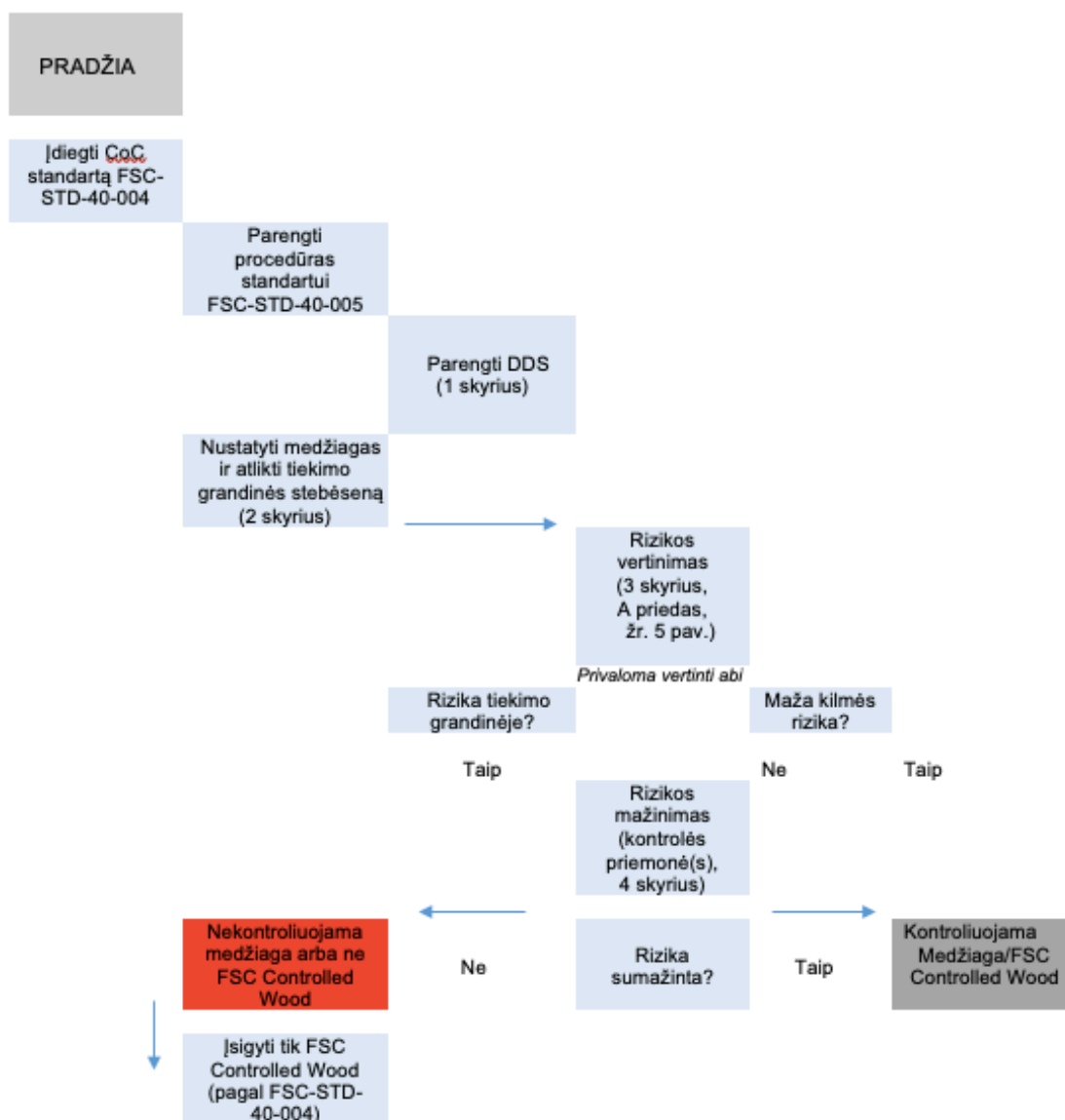
1. Ekspertų (įskaitant ekspertų grupes), kurie pasitelkiami vertinti riziką ir (arba) rengti kontrolės priemonės, kvalifikacija turi atitikti šiuos minimalius reikalavimus:
 - 1.1. 1 kategorijos kontroliuojama mediena (nelegaliai paruošta mediena)
 - a) profesinės žinios miškininkystės sektorių reglamentuojančių teisės aktų srityje nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygmeniu (žr. A priedo A lentelę), patvirtintos profesine patirtimi ir (arba) išsilavinimu ir (arba) licencijomis atitinkamoje srityje.
 - PASTABA. Ekspertai, turintys reikiamų vienos srities žinių (pavyzdžiui, vienos teisės kategorijos klausimais), gali dalyvauti vertinant riziką ir (arba) rengiant kontrolės priemones tik toje konkrečioje srityje (pavyzdžiui, atitinkamos teisės kategorijos srityje).
 - 1.2. 2 kategorijos kontroliuojama mediena (mediena, paruošta pažeidžiant tradicines ir žmogaus teises)
 - a) profesinės žinios apie vietinių tautų ir (arba) tradicinių tautų gyvenamus arealus ir teises vertinamoje tiekimo teritorijoje, patvirtintos profesine patirtimi ir (arba) išsilavinimu ir (arba) licencijomis atitinkamoje srityje;
 - b) žinios (įskaitant informuotumą) apie esamus konfliktus, susijusius su vietinių tautų ir tradicinių tautų teisėmis; ir
 - c) patvirtinta konsultavimo ir (arba) tarpininkavimo patirtis bendraujant su vietinėmis tautomis ir tradicinėmis tautomis.
 - 1.3. 3 kategorijos kontroliuojama mediena (mediena, paruošta miškuose, kuriuose miškotvarkos veikla kelia grėsmę ypatingos vertės miškams)
 - a) profesinės žinios apie aplinkosaugos vertybes, esančias vertinamoje teritorijoje, jų paskirstymą ir (arba) joms kylančias grėsmes (daugiausia dėmesio skiriant miškų ekosistemoms, patvirtintos aplinkosaugos vertybių saugojimo srityje ir išsilavinimu bei (arba) licencijomis atitinkamoje srityje;
 - b) profesinės žinios apie miškotvarkos veiklą vertinamoje teritorijoje, patvirtintos profesine patirtimi ir (arba) išsilavinimu ir (arba) licencijomis atitinkamoje srityje.
 - 1.4. 4 kategorijos kontroliuojama mediena (mediena, paruošta miškuose ir kitose miškų ekosistemose, kurios pertvarkomos į plantacinius želdinius arba ne miško žemę)
 - a) profesinės žinios apie miškotvarkos veiklą vertinamoje teritorijoje, patvirtintos profesine patirtimi ir (arba) išsilavinimu ir (arba) licencijomis atitinkamoje srityje.
 - 1.5. 5 kategorijos kontroliuojama mediena (mediena, paruošta miškuose, kuriuose sodinami genetiškai modifikuoti medžiai)
 - a) nebūtinės specifinės profesinės žinios.

D priedas Kontroliuojamos medienos vertinimo proceso santrauka (informacinio pobūdžio)

Etapai, kurie būtini vertinant kontroliuojamą medieną pagal šio standarto reikalavimus:

1. Įgyvendinti FSC gamybos grandies reikalavimus pagal standartą FSC-STD-40-004.
2. Parengti rašytines procedūras, apimančias visus taikomus standarto FSC-STD-40-005 V3-1 „FSC kontroliuojamos medienos reikalavimai“ elementus.
3. Parengti DDS (1 skyrius).
4. Gauti informaciją apie žaliavos kilmę (2 skyrius, įskaitant CITES).
5. Įvertinti tiekimo teritorijos ir tiekimo grandinės riziką (3 skyrius). Į tai įeina FSC rizikos vertinimas ir (arba) rizikos vertinimas, kurį parengia pati įmonė (A priedo 5 pav.).
6. Vertinant mažos rizikos zonas ir teritorijas, kur nėra žaliavų susimaišymo tiekimo grandinėje pavojaus, nereikia imtis jokių papildomų veiksmų. Žaliava gali būti naudojama kaip kontroliuojama medžiaga arba parduodama su žyma „FSC Controlled Wood“. Privaloma vesti apskaitą ir kasmet atlikti metinį įvertinimą ir vidaus auditą.
7. Rizikos atveju:
 - Įgyvendinti kontrolės priemonės;
 - Patikrinti efektyvumą vidaus audito metu.

Pirmiau aprašyti veiksmai pavaizduoti kitame puslapyje pateiktoje schemoje (6 pav.).

6 pav. Kontroliuojamos medienos vertinimo proceso santrauka.

E priedas Kontrolės priemonių rengimo rekomendacijos ir pavyzdžiai (informacinio pobūdžio)

1. Kontrolės priemonės turėtų būti rengiamos atsižvelgiant į tai, kaip įmonė nustato savo veiklos riziką ir priimtina rizikos lygį (pagal atitinkamus reikalavimus) konkrečiomis sąlygomis, kuriomis įmonė veikia.
2. Skirtingoms miškų nuosavybės struktūroms, tiekėjų grupėms, sertifikatų savininkų tipams (pavyzdžiui, pirminiems ir antriniams gamintojams, celiuliozės gamintojams ir apvaliosios medienos tiekėjams) ir pan.²⁰ gali būti rengiamos skirtingos kontrolės priemonės.
3. Kontrolės priemonių įgyvendinimas priklauso nuo galimos rizikos rūšies. Norint patikrinti, ar sumažėjo tam tikrų rūšių rizika, reikės apsilankyti medienos ruošos vietose, patikrinti dokumentus arba atlikti abu šiuos veiksmus.
4. Po kontrolės priemonių gali būti įgyvendinamos ir patikrinimo priemonės, patvirtinančios kontrolės tinkamumą ir (arba) veiksmingumą (pavyzdžiui, įrašai, dokumentai, žemėlapiai, apsilankymai vietoje, apklausos ir kt.).
5. Rekomenduojama, kad kontrolės priemonės atitiktų SMART koncepciją (t.y. jos turi būti konkrečios (angl. *specific*), išmatuojamos (angl. *measurable*), pasiekiamos (angl. *achievable*), aktualios (angl. *relevant*) ir apčiuopiamos (angl. *tangible*):

Konkrečios: kontrolės priemonės turėtų apibūdinti veiksmą ar veiksmus, kurių reikia rizikai mažinti.

Išmatuojamos: kontrolės priemonės turėtų konkrečiai nurodyti rezultatus ar lygius (t. y. ribines vertes), kuriuos galima įvertinti vertinimo metu. Reikalaujamas efektyvumo lygis turėtų būti aiškiai apibrėžtas (plg. šio standarto 4.2 punktą).

Įgyvendinamos: kontrolės priemonėse neturėtų būti elementų, kurių neįmanoma įgyvendinti įmonės veiklos sąlygomis.

Aktualios: kontrolės priemonės turėtų apimti tik tuos elementus, kurie padeda sumažinti riziką.

Apčiuopiamos: kontrolės priemonės turėtų būti išdėstytos aiškia ir nuoseklia kalba, kurioje nėra subjektyvių elementų. Reikėtų vengti tokių frazių, kaip „esminis“, „tinkamas“, „kuo labiau sumažinti“, „kur įmanoma“, „išsamus“ ar „geriausias turimas“.

6. Kontrolės priemonės rezultatas turėtų parodyti, kaip kontrolės priemonė sumažina riziką arba leidžia patvirtinti, kad rizika buvo sumažinta. Kai kuriais atvejais pageidaujamas rezultatas numatytas pačioje kontrolės priemonėje (žr. B lentelę), o kitais atvejais gali būti nurodyta atskirai (konkretus pavyzdys pateiktas 4 langelyje).
7. Toliau pateikiami bendri veiksmų, kurie gali būti laikomi kontrolės priemonėmis, pavyzdžiai. Konkretūs rizikos vertinimo rodikliais taikomų kontrolės priemonių pavyzdžiai pateikti B lentelėje.

²⁰ Žr. rizikos vertinimo funkcinę skalę standarte FSC-PRO-60-002a „FSC nacionalinio rizikos vertinimo sistema“.

- a) konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis;
- b) ekspertų pasitelkimas;
- c) dokumentų tikrinimas;
- d) tiekimo grandinės auditas;
- e) praktinė patikra tiekimo vieneto lygmeniu arba tiekėjo veiklos vietoje;
- f) trečiosios šalies patikra, įskaitant šioms patikroms reikalingą šalių nurodymą bei priimtinus ir (arba) pavyzdinius patikros metodus;
- g) tyrimai, siekiant patvirtinti rūšis ir (arba) kilmę, kaip antai DNR, izotopų ir medienos pluošto tyrimai (pavyzdžiui, siekiant patvirtinti CITES nurodytų rūšių kilmę);
- h) teisiškai įpareigojantys susitarimai dėl rizikos mažinimo (pavyzdžiui, įsipareigojimai laikytis procedūrų, teisė bet kuriuo metu atlikti auditą, įsipareigojimai suteikti informaciją per tam tikrą laikotarpį) su tiekėjais ir subtieėjais;
- i) mokymai rizikos mažinimo klausimais ir tiekėjų bei subtieėjų gebėjimų ugdymas;
- j) tiekėjų išbraukimas.

4 langelis. Kontrolės priemonių parengimas (pavyzdys)	
Nustatyto dydžio rizikai priskirtas rodiklis (<i>rizikos vertinime</i>)	2.2 rodiklis. Darbuotojų teisės yra gerbiamos, įskaitant teises, nustatytas TDO deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe (FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“).
Rizikos specifikuojimas (<i>rizikos vertinime</i>)	Moterų diskriminacija užimtumo srityje dėl dokumentais patvirtinto skirtingo darbo užmokesčio, mokamo tokias pačias pareigas užimančioms moterims ir vyrams.
Reikalingi atitinkami veiksmai	Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis.
Kontrolės priemonė su laukiamu rezultatu	Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, jog tiekėjai nediskriminuoja moterų finansinėje srityje (PASTABA. Jeigu negalima patvirtinti, jog diskriminacijos nėra, būtina nustatyti ir įgyvendinti kitą kontrolės priemonę ar priemones).

B lentelė. Kontrolės priemonių „nustatyto dydžio rizikai“ pagal konkrečius rizikos rodiklius (RVR – rizikos vertinimo rodiklis remiantis standartu FSC-PRO-60-002a „Nacionalinė FSC rizikos vertinimo sistema“) pavyzdžiai.

RVR	Kontrolės priemonių pavyzdžiai
1.1	Nuosavybės teisė ir nuosavybės dokumento galiojimas turi būti patvirtintas žemės registro įrašais. Registracija mokesčių mokėtojų registre turi būti patvirtinta Mokesčių inspekcijos įrašais. Verslo įmonių registras patvirtina ūkinės veiklos licencijų, leidžiančių veikti atitinkamoje jurisdikcijoje, galiojimą. Siekiant aiškiai įrodyti žemės nuosavybės teises teritorijose, kur esama konfliktų dėl žemės nuosavybės, vyksta konsultacijos su kaimynais, vietos bendruomenėmis ir kt. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad miškotvarkos įmonė įregistruota laikantis nustatytų teisinių procedūrų. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad dėl įmonės veiklos teisinio statuso ar teisės vykdyti nustatytą veiklą nėra priimtų teismo nutarčių ar kitokie teisėtvarkos sprendimai nutraukti veiklą. Sutartyje dėl valdymo ar kituose susitarimuose su savininku turi būti aiškiai nurodytos valdymo teisės. Įmonė privalo turėti galiojančius registracijos dokumentus. Informacija apie juridinių teisių įforminimą ir registraciją turi būti paskelbta viešai prieš pradėdant bet kokią veiklą tiekimo vienetų teritorijoje.
1.2	Turi būti laikomasi tinkamų teisinių procedūrų sudarant koncesijos sutartis. Turi būti sudarytos galiojančios koncesijos sutartys. Koncesijos sutarčių sudarymo procesas turi būti atviras ir skaidrus, pagrįstas aiškiais kriterijais ir skirtas tik reikalavimus atitinkančioms organizacijoms. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad buvo laikomasi koncesijos sutarties sudarymo teisinių procedūrų. Medienos ruošos vietų patikrinimo rezultatai turi patvirtinti, kad medienos ruošos darbai vyksta nuosavoje teritorijoje (įskaitant kirtimą, transportavimą ir iškrovimą).
1.3	Tiekimo vienetui, kur vyksta medienos ruošos darbai, turi būti parengti ir patvirtinti miškotvarkos planai. Miškotvarkos planuose turi būti pateikta visa teisiškai reikalaujama informacija ir procedūros. Turi būti parengti ir teisiškai kompetentingų institucijų patvirtinti metiniai veiklos ar medienos ruošos planai. Metiniuose veiklos ar medienos ruošos planuose turi būti pateikta visa teisiškai privaloma informacija ir procedūros. Veiklos ar medienos ruošos planų turinys turi atitikti patvirtintus miškotvarkos planus. Medienos ruošos planai turi būti paskelbti viešai, o galimi prieštaravimai šiai veiklai turi būti išnagrinėti iki veiklos pradžios, jeigu tai privaloma pagal teisės reikalavimus. Miškotvarkos planuose ir žemėlapiuose turi būti nustatyti medienos ruošos apribojimai, jeigu tai privaloma pagal teisės aktus. Medienos ruošos veiklos inventorizavimas turi būti atliekamas pagal teisinius reikalavimus. Per praktines patikras turi būti patvirtinta, kad toje vietoje yra vykdomi medienos ruošos planai. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad miškotvarkos planas buvo patvirtintas laikantis teisiškai nustatytų procedūrų. Miškotvarkos plano turinys turi būti techniškai pagrįstas ir atitikti teisinius reikalavimus.
1.4	Turi būti išduoti medienos ruošos leidimai (licencijos ar kiti teisiniai dokumentai, reglamentuojantys miško išteklių ruošą). Turi būti aiškiai nustatyti medienos ruošos apribojimai, remiantis žemėlapiais ir kiekių rodikliais. Valdžios institucijos turi būti patvirtinusios medienos ruošos leidimo galiojimą. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad medienos ruošos leidimą išdavė teisėtai paskirta kompetentinga institucija, laikydamosi atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų. Per patikrinimus vietoje turi būti patvirtinta, kad duomenys apie teritoriją, rūšis, kiekius ir kita medienos ruošos leidime nurodyta informacija yra teisinga ir atitinka teisės aktuose nustatytus apribojimus. Per patikrinimus vietoje turi būti patvirtinta, kad laikomasi visų medienos ruošos leidime nustatytų medienos ruošos apribojimų, kaip antai buferinės zonos, saugomi medžiai, valksmų išdėstymas ir pan.

1.5	Įmonė privalo turėti mokėjimus (su medienos ruošą susijusių atskaitymų, atitinkamų mokesčių, medienos ruošos mokesčių ir kitokių rinkliavų sumokėjimą) patvirtinančius dokumentus. Pardavimo ir transporto dokumentuose nurodyti medienos kiekiai, rūšys ir savybės turi atitikti sumokėtus mokesčius. Medienos rūšių, kiekių ir savybių klasifikacija turi atitikti sumokėtus atskaitymus ir mokesčius. Valdžios institucijos turi patvirtinti, kad įmonė sumokėjo visus reikiamus mokesčius.
1.6	Pardavimo dokumentuose turi būti nurodyti taikomi pardavimo mokesčiai. Įmonė privalo turėti pardavimo mokesčių sumokėjimą patvirtinančius dokumentus. Pardavimo ir transporto dokumentuose nurodyti kiekiai, medienos rūšys ir savybės turi atitikti sumokėtus mokesčius. Pardavimo kainos turi atitikti rinkos kainas. Paruoštos medienos rūšys, kiekiai ir kokybė turi atitikti pardavimo dokumentuose nurodytą informaciją. Valdžios institucijos turi patvirtinti, kad veikla vykdoma laiku sumokant visus taikomus pardavimo mokesčius.
1.7	Pardavimo ir transporto dokumentuose nurodyti kiekiai, medienos rūšys ir savybės turi atitikti sumokėtus mokesčius. Medienos rūšių, kiekių ir savybių klasifikacija turi atitikti sumokėtus atskaitymus ir mokesčius. Valdžios institucijos turi patvirtinti, kad veikla vykdoma laiku sumokant visus taikomus pardavimo mokesčius. Medienos ruošos veikla turi būti vykdoma nustatytoje tiekimo vieneto teritorijoje. Medienos ruošos veikla negali būti vykdoma teritorijoje, kur medienos ruošą uždrausta teisės aktais. Tiekimo vieneto teritorijoje esančios medžių rūšys ar tam tikri medžiai, kuriuos draudžiama kirsti, turi būti nurodyti veiklos planuose. Veiklos vietoje turi būti laikomasi medienos ruošos apribojimų. Veiklos vietoje turi būti pažymėtos medžių rūšys ar tam tikri medžiai, kuriuos draudžiama kirsti. Visos teisės aktais saugomos teritorijos (įskaitant rūšių buveines) turi būti įtrauktos į miškotvarkos planą arba kitus atitinkamus dokumentus, jeigu tai būtina pagal teisės aktus. Tiekimo vieneto teritorijoje turi būti laikomasi teisės aktais nustatytos nykstančių rūšių arba rūšių, kurioms gresia išnykimas, tyrinėjimo, priežiūros ir saugojimo tvarkos. Turi būti įgyvendintos gamtos apsaugos nuostatos, pavyzdžiui, susijusios su saugomomis teritorijomis, atidėtos žemės plotais, saugomomis rūšimis ir medžiokle.
1.8	Medienos ruošos veikla turi būti vykdoma nustatytoje tiekimo vieneto teritorijoje. Medienos ruošos veikla negali būti vykdoma teritorijoje, kur medienos ruošą uždrausta teisės aktais. Tiekimo vieneto teritorijoje esančios medžių rūšys ar tam tikri medžiai, kuriuos draudžiama kirsti, turi būti nurodyti veiklos planuose. Veiklos vietoje turi būti laikomasi medienos ruošos apribojimų. Veiklos vietoje turi būti pažymėtos medžių rūšys ar tam tikri medžiai, kuriuos draudžiama kirsti.
1.9	Visos teisės aktais saugomos teritorijos (įskaitant rūšių buveines) turi būti įtrauktos į miškotvarkos planą arba kitus atitinkamus dokumentus, jeigu tai būtina pagal teisės aktus. Tiekimo vieneto teritorijoje turi būti laikomasi teisės aktais nustatytos nykstančių rūšių arba rūšių, kurioms gresia išnykimas, tyrinėjimo, priežiūros ir saugojimo tvarkos. Turi būti įgyvendintos gamtos apsaugos nuostatos, pavyzdžiui, susijusios su saugomomis teritorijomis, atidėtos žemės plotais, saugomomis rūšimis ir medžiokle.
1.10	Turi būti parengtas ir teisiškai kompetentingos institucijos patvirtintas aplinkos ir (arba) socialinio poveikio vertinimas, jeigu tai privaloma pagal teisės aktus. Turi būti laikomasi aplinkos stebėsenos (monitoringo) reikalavimų. Veiklos vietoje turi būti laikomasi aplinkosaugos apribojimų, pavyzdžiui, reikalavimų, susijusių su dirvožemiui daroma žala, buferinėmis zonomis, biologinės įvairovės medžiais, sezoniniais apribojimais ir pan.
1.11	Visi medienos ruošos veikloje dalyvaujantys darbuotojai turi laikytis darbuotojų sveikatos ir saugos reikalavimų. Darbuotojų ir rangovų apklausos rezultatai turi patvirtinti, kad įmonė reikalauja ir (arba) suteikia pagal teisės aktus privalomą apsaugos įrangą.

1.12	Medienos ruošos veikla užsiimantys darbuotojai turi būti įdarbinami pagal oficialią sutartį, jeigu tai privaloma pagal teisės aktus. Medienos ruošos veikla užsiimantys darbuotojai turi būti apdrausti privalomu sveikatos draudimu. Medienos ruošos veikla užsiimantys darbuotojai privalo turėti jų profesinę kompetenciją patvirtinančius pažymėjimus. Medienos ruošos veikla užsiimantiems darbuotojams mokamas atlyginimas turi būti ne mažesnis nei teisės aktuose nustatytas minimalus atlyginimas. Turi būti mokamas oficialus atlyginimas, kurį darbdavys privalo deklaruoti pagal medienos ruošą užsiimantiems darbuotojams keliamus reikalavimus. Būtina laikytis visų medienos ruošos veikla užsiimantiems darbuotojams taikomų minimalaus amžiaus reikalavimų. Būtina laikytis visų pavojinga veikla užsiimantiems darbuotojams taikomų minimalaus amžiaus reikalavimų. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad medienos ruošos veikloje nėra priverstinio ar privalomojo darbo.
1.13	Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad medienos ruošos veikloje laikomasi įprastinių teisių. Pasitelkiami ekspertai, kad nustatytų konkrečius teisinius įsipareigojimus dėl tradicinių ir žmogaus teisių ir užtikrintų, jog taikomi teisės aktai būtų galiojantys (t.y. su naujausiais pakeitimais) ir atsižvelgiantys į teisinius sprendimus, susijusius su teisinių įsipareigojimų aiškinimu.
1.14	Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad miškotvarkos teisių srityje buvo laikomasi reikalavimų dėl FPIC (laisvo, išankstinio ir informacija pagrįsto sutikimo). Pasitelkiami ekspertai, kad nustatytų konkrečius teisinius įsipareigojimus tradicinių ir žmogaus teisių srityje ir užtikrintų, jog taikomi teisės aktai būtų galiojantys (t.y. su naujausiais pakeitimais) ir atsižvelgiantys į teisinius sprendimus, susijusius su teisinių įsipareigojimų aiškinimu.
1.15	Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad nėra pažeistos teisėtos vietinių tautų ar tradicinių tautų teisės. Pasitelkiami ekspertai, nustatytų konkrečius teisinius įsipareigojimus tradicinių ir žmogaus teisių srityje ir užtikrintų, jog taikomi teisės aktai būtų galiojantys (t.y. su naujausiais pakeitimais) ir atsižvelgiantys į teisinius sprendimus, susijusius su teisinių įsipareigojimų aiškinimu.
1.16	Produktai turi būti teisingai klasifikuojami (medienos rūšys, kiekiai, savybės ir pan.) pardavimo dokumentuose, muitinės deklaracijose ir kituose teisiškai privalomuose dokumentuose.
1.17	Medienos ir produkcijos rūšys turi būti parduodamos teisėtai. Įmonė privalo turėti visus dokumentais patvirtintus reikiamus prekybos leidimus. Įmonė privalo turėti ir saugoti visus reikiamus transporto leidimus. Kiekis, medienos rūšys ir savybės turi būti klasifikuojamos pagal teisės aktų reikalavimus. Transportavimo, prekybos ar eksporto dokumentai turi būti aiškiai susieti su konkrečiomis medžiagomis. Prekybos dokumentai turi būti tokie, kad būtų galima atsekti medžiagų kilmę. Tikrinant teisėtumą turi būti naudojama FLEGT licencija.
1.18	Produkcija negali būti parduodama per šalis, kurios žinomos kaip „mokesčių rojus“, jeigu tai neteisėta tiekėjo arba subtiekiejo šalyje. Negali būti neteisėto manipuliavimo sandorių kainodara.
1.19	Kontroliuojama mediena turi būti įsigyjama laikantis medienos ruošos teritorijoje galiojančių teisės aktų reikalavimų. Produktai turi būti teisingai klasifikuojami (tipas, muitinės kodas, medienos rūšis, kiekis, savybės ir pan.). Būtina turėti visus privalomus importo ir eksporto leidimus.
1.20	Visa tarpvalstybinė prekyba CITES sąraše nurodytomis rūšimis turi būti įforminta dokumentais, įskaitant reikalingus eksporto, importo ir reeksporto sertifikatus, kuriuos išdavė kompetentingos institucijos (CITES administracinės institucijos).
2.1	Įmonė nedalyvauja prekyboje mediena, dėl kurios yra kilę konfliktų. Kilmės dokumentuose turi būti patvirtinta, kad miško produktai nėra tiekami iš teritorijos, kur esama konfliktų dėl medienos.

2.2	Praktinė patikra pagal standarto FSC-STD-30-010 reikalavimus, keliamus 2 kategorijos kontroliuojamai medienai. Vadovybės ir darbuotojų apklausa, siekiant įvertinti, kiek jie išmano darbo įstatymus ir laikosi teisės aktų reikalavimų.
2.3	Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad medienos ruošos veikla vyksta laikantis socialinių teisių. Tokios suinteresuotosios šalys – tai bendruomenės, kurioms miškai yra pajamų šaltinis, pilietinė visuomenė, taip pat nacionalinės ir tarptautinės NVO, kurios stebi socialinių teisių būklę vertinamoje teritorijoje. [Konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis pavyzdžiai: aktyvios konsultacijos, pvz., konsultacijų metodai, taikyti projekte „Santa Katarinos gamtos išteklių valdymas ir kaimo skurdo mažinimas“ (Brazilija)²¹. Šiame projekte buvo naudojami naujoviški metodai, dalyvaujant ekspertams-tarpininkams, kurie buvo susipažinę su konsultuojamomis bendruomenėmis.] Praktinė patikra pagal standarto FSC-STD-30-010 reikalavimus, keliamus 2 kategorijos kontroliuojamai medienai. Rašytinis susitarimas (įskaitant Bendruomenės protokolą²²) ir (arba) kiti būdai, patvirtinantys, kad buvo gautas FPIC. Įgyvendinami Bendruomenės protokolai (patvirtinantys, pvz., FPIC). [Bendruomenės protokolų įgyvendinimo pavyzdžiai: organizacija „Natural Justice“ (bendruomenės ir aplinką ginantys teisininkai) parengė koncepciją „prigimtinis teisingumas“ ir padeda bendruomenėms parengti protokolus, kuriais būtų užtikrintas dalijimasis nauda, gaunama naudojant augalų genetinius išteklius maisto gamybai ir žemės ūkiui (Peru), užtikrinta vietinių tautų gyvenamos teritorijos apsauga (Panama) ir šventų gamtos objektų apsauga (Afrika). Ši koncepcija įtraukta į Biologinės įvairovės konvencijos Nagojos protokolą dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir sąžiningo bei teisingo naudos, gaunamos juos naudojant, pasidalijimo.] Turi būti pasirašytos socialinės atsakomybės sutartys (SAS), kuriose išdėstyti įmonės (sertifikuotos įmonės, miško valdytojo) įsipareigojimai dėl vietinių tautų, tradicinių tautų ir (arba) vietos bendruomenių, turinčių tradicines teises. [Taikymo pavyzdys: IIED (Tarptautinis aplinkosaugos ir plėtros institutas) parengė ataskaitą apie SAS taikymą Ganoje, kurioje ypač išanalizuotos gautos pamokos²³.] Dokumentų patikra patvirtina, kad laikomasi socialinių teisių, įskaitant moterų ir vaikų socialines teises. Dokumentų patikra patvirtina, kad gerbiamos ir įgyvendinamos vietinių tautų, tradicinių tautų ir (arba) vietos bendruomenių teisės. Dokumentų, kuriuose nustatytos teisinės nuosavybės ir juridinio disponavimo teisės (pavyzdžiui, nekilnojamojo turto, valdymo sutarčių ar kitų susitarimų) patikra. Vietinių tautų, tradicinių tautų ir vietos bendruomenių atstovų apklausa, siekiant įvertinti, kiek jie žino apie savo teises ir ar jos yra įgyvendinamos.
3.0	Nėra kontrolės priemonių (rodiklis naudojamas tik rizikos vertinimo tikslais).
3.1-3.6	Konsultacijos su ekspertais (kurie atitinka šio standarto C priede nustatytus reikalavimus) patvirtina, kad medžiagos įsigyjamose iš teritorijų, kur ūkinė veikla nekelia grėsmės HCV, arba po konsultacijų su ekspertais įgyvendinamos priemonės, kuriomis sumažinama grėsmė HCV.
3.1	Medienos ruošos veikla nevykdoma vietose, kur galima didelė rūšių įvairovė. Nekertami medžiai, kurie saugomi kaip 1 kategorijos HCV rūšys. Konsultacijos su ekspertais (kurie atitinka šio standarto C priede nustatytus reikalavimus) patvirtina, kad tiekimo teritorijoje nėra didelės rūšių įvairovės. Parengti miškotvarkos planai, kuriuose pateiktas profesionaliai sudarytas rūšių, kurioms gresia išnykimas, aprašas ir atitinkamos valdymo priemonės, užtikrinančios, kad būtų sumažinta ūkinės veiklos keliamos grėsmės rūšių išlikimui tikimybė (pvz., nustatyti atidėti žemės plotai). Ūkinės veiklos metu atpažįstami ir saugomi HCV. Kirtavietėse imami medžių mėginiai.

²¹ World Bank. 2002. Brazil – Natural Resource Management and Rural Poverty Reduction Project - Santa Catarina. Washington, DC. World Bank.

<http://documents.worldbank.org/curated/en/2002/03/1752396/brazil-natural-resource-management-rural-poverty-reduction-project-santa-catarina>.

²² Bendruomenių protokolai yra bendruomenių parengti dokumentai, kuriuose išdėstyti bendruomenių lūkesčiai dėl bendravimo su suinteresuotosiomis šalimi, remiantis įprastomis bendruomenių teisėmis. Daugiau informacijos žr. <http://naturaljustice.org>.

²³ Ayine, D. 2008. Developing Legal Tools for Citizen Empowerment: Social Responsibility Agreements in Ghana's Forestry Sector. IIED. <http://pubs.iied.org/pdfs/12549IIED.pdf> (Teisinių priemonių, skirtų suteikti piliečiams daugiau galių, rengimas: socialinės atsakomybės susitarimai Ganos miškų ūkyje).

	Medienos judėjimo sekimo sistemos.
3.2	Tiekimo teritorijoje veikia veiksminga teisinė HCV apsauga. Miškotvarkos planų tikrinimas. Dėl miškotvarkos veiklos nesuskaidomi miškų plotai.
3.3	Konsultacijos su ekspertais (kurie atitinka šio standarto C priede nustatytus reikalavimus) patvirtina, kad tiekimo teritorijoje saugoma rūšių, kurioms gresia išnykimas, ekosistema. Konsultacijos su atitinkamais ekspertais patvirtina, kad miškotvarkos veikla tiekimo teritorijoje nekelia pavojaus HCV. Parengti miškotvarkos planai, kuriuose pateikta profesionali ekosistemų, kurioms gresia išnykimas, apžvalga ir atitinkamos valdymo priemonės, užtikrinančios, kad miškotvarkos veikla nekels pavojaus rūšių išlikimui (pvz., nustatyti atidėtos žemės plotai, suplanuotas pritaikomas valdymas, kaip antai atrankinis kirtimas). Mediena įsigyjama iš miško teritorijų, kuriose mišką valdančios įmonės, tiekiančios kontroliuojamą medieną, gali nustatyti žemėlapyje nepažymėtas tokių vertybių vietas ir apsaugoti šias vertybes nuo grėsmių. Prieš pradėdant medienos ruošos veiklą tiekimo vieneto (-ų) ir kaimyninėse teritorijose atlikta HCV inventorizacija, kurios rezultatai patvirtino, kad planuojama ūkinė veikla nekels pavojaus HCV. Ūkinės veiklos metu atpažįstami ir saugomi HCV. Kirtaviečių patikrinimas atrankos būdui. Medienos judėjimo sekimo sistemos. Vietovės duomenų patikra (GPS technika, medienos ruošos vietų geografinės nuorodos).
3.4	Kai kuriais atvejais, kai vietos bendruomenės priklauso nuo miško teritorijose esančių vandens išteklių ir nėra teisinės bazės, galinčios apsaugoti prieigą prie geriamojo vandens, atliekant NRA gali reikėti konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis ir FPIC. Naudojami būdai užkirsti kelią žalai naudojamiems ištekliams arba jų nualeitimui. Įsteigtos buferinės zonos, ribojamas technikos naudojimas, tiesiami geresni keliai, įskaitant vandentakių pervažas, mediena ruošia tik dirvai užšalus. Taikoma atrankinio kirtimo sistema.
3.4-3.6	Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad vietinės tautos, tradicinės tautos ir (arba) vietos bendruomenės, turinčios tradicines teises, yra davusios FPIC miškininkystės veiklai tiekimo teritorijoje.
4.1	Teisiškai įpareigojantys raštiški susitarimai su tiekėjais turi sumažinti riziką, kad medžiagos bus tiekiamos iš miško plotų, paverstų plantaciniais želdiniais arba ne miško žeme, arba užtikrinti, kad medžiagos bus kilusios iš priimtinais būdais pertvarkytų žemės plotų (pvz., pertvarkius žemę taip, kad būtų gaunama vertė išsaugojimo nauda, maksimalų plotą užimančių mažų ir mažu intensyvumu tvarkomų miškų (SLIMF) šaltiniai, viešai patvirtinti miesto zonų nustatymo pokyčiai ir pan.). Atitinkamos institucijos išduotų medienos ruošos leidimų patikra, patvirtinanti, kad miškų plotai nėra verčiami kitomis naudmenomis arba vyksta tik priimtinas pertvarkymas. Patikrinimas, kaip vykdomas susitarimas dėl miško žemės paskirties pertvarkymo, ir susijusios procedūros. Įmonė savo apsirūpinimo mediena strategijoje įsipareigojo nepaversti natūralių miškų plantaciniais želdiniais arba ne miško žeme ir apie tai praneša tiekėjams. Dokumentų patikra. Tiekėjų mokymas. Miško valdytojų apklausa. Apsilankymai medienos ruošos vietose. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis patvirtina, kad tiekėjai neužsiima miško žemės paskirties pertvarkymu. Medienos rūšys nėra tiekiamos iš tiekimo teritorijoje esančių miškų, kuriems iškilusi miško žemės paskirties pertvarkymo grėsmė.
5.1	Rūšys, identifikuotos kaip potencialios genetiškai modifikuotos medžių rūšys, yra išimamos iš tiekimo grandinių. Tiekimo vienetai, kuriuose yra genetiškai modifikuotų medžių, yra išbraukiami iš tiekimo šaltinių. Žaliavos priėmimo punkte tikrinama GM medžių mediena. Per patikrą veiklos vietoje patvirtinama, kad nėra įsigijami GM medžiai. Sėjinukų kilmės dokumentų patikra. Dokumentų teisingumo ir įforminimo kokybės patikra.

F priedas Dalyvavimas FSC medžio plaušo testavimo programoje (bendroji informacija)

Dalyvavimas FSC medžio plaušo testavimo programoje apima šiuos elementus:

1. Dalyvavimo patvirtinimas

- 1.1. Įmonė raštu informuoja sertifikavimo įstaigą apie savo sutikimą dalyvauti FSC medžio plaušo bandymo programoje, naudodama toliau pateiktą formą.
- 1.2. Sertifikavimo įstaiga praneša FSC tiekimo grandinės vientisumo užtikrinimo programai (fibertesting@fsc.org) apie įmonės dalyvavimą, išsiųsdama pasirašytos formos kopiją.
- 1.3. FSC tiekimo grandinės vientisumo užtikrinimo programos darbuotojas patvirtina dalyvavimą ir informuoja įmonę apie toliau aprašytą dalyvavimo procesą.

2. Mėginių pateikimo instrukcija

- 2.1. FSC tiekimo grandinės vientisumo užtikrinimo programos darbuotojas kreipiasi į įmonę su prašymu atsiųsti kiekvienos produktų grupės reprezentatyvų mėginį į JAV Miško produktų laboratoriją ir apie šį prašymą informuoja sertifikavimo įstaigą.
- 2.2. Jeigu mėginys yra plaušo produktas, jis turi būti ne mažesnis nei 15 X 21 cm (pavyzdžiui, A5 popieriaus lapo; rekomenduojami 2-3 lapai). Jei tai medžio masyvo produktas ar medžio drožlių plokštė, mėginys turi būti ne mažesnis nei 10 x 7 x 3 cm (pavyzdžiui, kortų kaladė).
- 2.3. Įmonė užpildo toliau pateiktą mėginių pateikimo formą ir pateikia ją tiesiogiai Miško produktų laboratorijai kartu su mėginiais, o formos kopiją elektroniniu paštu nusiunčia adresu fibrotesting@fsc.org.

3. Rezultatai

- 3.1. FSC tiekimo grandinės vientisumo užtikrinimo programos darbuotojas užregistruoja rezultatus FSC International administruojamoje centrinėje duomenų bazėje.
- 3.2. FSC tiekimo grandinės vientisumo užtikrinimo programos darbuotojas pateikia rezultatus įmonei bei sertifikavimo įstaigai.

Sutarties dėl dalyvavimo FSC medžio plaušo testavimo programoje forma

Šią formą turi užpildyti įmonės, kurios norėtų įdiegti standartą FSC-STD-40-005 V3-1 „FSC kontroliuojamos medienos reikalavimai“ (A priedas, 1.2 punktas), ir pateikti PDF formatu sertifikavimo įstaigai. Sertifikavimo įstaiga pateikia dokumentą FSC tiekimo grandinės vientisumo užtikrinimo programai ir pasilieka pateiktą patvirtinančius duomenis. Dokumentas siunčiamas el. paštu adresu fibrotesting@fsc.org.

Įmonės pavadinimas (nurodytas FSC sertifikate):	
--	--

Įmonės FSC atstovo vardas, pavardė ir el. paštas:	
Pagrindinės buveinės adresas (miestas, gatvė, namo numeris, pašto kodas):	
CW kodas:	
Gretutinių produktų sąrašas:	
Gretutinių produktų kilmės šalis (šalys):	
Medienos rūšys:	

Pareiškiu, kad (*įmonės pavadinimas*) pageidauja dalyvauti gretutinių produktų testavime FSC medžio plaušo teste, pateikdama FSC sertifikuotų medžiagų mėginį, jeigu per atranką bus atrinktas vienas iš įmonės mėginių.

Įmonė žino, kad pirmas FSC pasirinktų mėginių tyrimas yra nemokamas. Kiti tyrimai yra nemokami tokiu atveju, jeigu ankstesni rezultatai nerodo mėginyje esant nepriimtinių sudedamųjų dalių. Jei iš įmonės medžiagų paimtuose mėginiuose randama nepriimtinių sudedamųjų dalių, įmonė privalo padengti savo mėginio testavimo išlaidas.

Visus iš FSC gautus plaušo testavimo rezultatus įmonė pateikia sertifikavimo įstaigai vertinimo metu.

Mėginio pateikimo forma

Pateikite toliau nurodytą informaciją apie kiekvieną mėginį organizacijai FSC ir Miško produktų laboratorijai:

Gamintojas	
FSC licencijos numeris	
FSC CoC kodas	
Nomenklatūrinis kodas (SKU) #	
FSC žyma ant produkto (jeigu tokia yra)	
Medienos rūšių žyma	
FSC žyma sąskaitose (pvz., FSC Mix Credit, FSC Mix x%, FSC 100%/Pure, FSC Recycled Credit, FSC Recycled x%, FSC Controlled Wood)	
Deklaruojama kilmės šalis (jeigu tokia nurodyta)	
Produkto nuotrauka (nebūtinai)	

Adresas: Forest Products Laboratory; Attn: Alex Wiedenhoef – FSC Project; One Gifford Pinchot Drive; Madison WI 53726-2398; USA/JAV.

G priedas
informacija)

Išplėstinio įmonės rizikos vertinimo forma (bendroji

Šioje formoje pateikti rizikos vertinimo pavyzdžiai. Papildomi grafiniai pavyzdžiai pateikti standarte FSC-PRO-60-002a „FSC nacionalinio rizikos vertinimo sistema“.

Išplėstinis įmonės rizikos vertinimas kontroliuojamai medienai

PARENGTA REMIANTIS STANDARTU FSC-STD-40-005 V3-1 “FSC kontroliuojamos medienos reikalavimai”

Parengimo data: Paskutinio peržiūrėjimo data:	MMMM-MM-DD
Įmonė Pavadinimas: Atsakingas darbuotojas ir el. pašto adresas: Rizikos vertinimą atliekantis subjektas Pavadinimas: Atsakingas darbuotojas ir el. pašto adresas:	
Sertifikavimo įstaiga Pavadinimas: Atsakingas darbuotojas ir el. pašto adresas: Paskutinio patvirtinimo data:	
Vertinama(os) teritorija(os):	

Išplėstinis įmonės rizikos vertinimas tiekimo teritorijoje ar jos dalyje, kuri nepatenka į patvirtintą FSC rizikos vertinimą

1. Išplėstinis įmonės rizikos vertinimas

Vertinama teritorija: (šalies ir (arba) regiono pavadinimas, leidžiantis greitai nustatyti vietovę, pvz., Vokietija, Šiaurės Reinas-Vestfalija)

PASTABA. Būtinybė pateikti atskirus vertinamų teritorijų aprašymus priklauso nuo vertinimo masto (žr. FSC-PRO-60-002a 2.3 skyrių).

Šalis: (pvz., Vokietija)

Vertinama geografinė teritorija: (pvz., valstijos, apskritys, provincijos, bioregionai, ekoregionai, vandens baseinai, baseinų rajonai ir pan.; pvz., Šiaurės Reinas-Vestfalija).

Ar pateikti tiekimo teritorijos žemėlapiai ²⁴? ☐ Taip ☐ Ne

Nurodykite žemėlapių žinyną: (pvz., išplėstinio įmonės vertinimo x priedas, interneto portalai, failų nuorodos)

1 kategorijos kontroliuojama mediena: neteisėtai paruošta mediena

1. Taikomų teisės aktų nustatymas

Taikomi teisės aktai nustatomi remiantis PMR esančiais duomenimis.

☐ Aprašykite, kaip buvo išnagrinėtas PMR sąrašas siekiant įsitikinti, kad jame pateikta išsami ir naujausia informacija:

☐ Taikomi teisės aktai nustatomi remiantis kitais šaltiniais.

Pateikite taikomų teisės aktų sąrašą, sudaryto remiantis standartu FSC-PRO-60-002a ir susisteminto pagal standarto FSC-PRO-60-002a 1 lentelę, nuorodą:

.....
(pvz., žr. išplėstinio įmonės vertinimo x priedą, rinkmenų žinynei, failo su sąrašu nuoroda)

Nurodykite nustatymui naudojamos informacijos šaltinius:

.....
(pvz., FSC miškų valdymo nacionalinis standartas, ekspertų vertinimas, NVO ir (arba) vyriausybinių institucijų pateiktas sąrašas)

Jeigu nebuvo naudotosi PMR duomenų baze, būtina pagrįsti, kodėl pasirinkti kiti šaltiniai:

PASTABA. Taikomiems teisės aktams nustatyti nepakanka pateikti nuorodas į esamas valstybines duomenų bazines.

2. Taikomų teisės aktų vykdymo įvertinimas;

Bendrai pateikiami tos pačios teisės kategorijos rodiklių vertinimai.

Rodiklis (taikomos teisėtumo kategorijos ir pakategorės) (1)	Informacijos šaltiniai ²⁵ (2)	Rizikos nustatymas ir apibrėžimas (išskyrus mažą riziką) Nurodykite nustatytą neperžengtų ribinių verčių skaičių ²⁶ . PAGRĮSKITE REZULTATĄ (kiekvienai ribinei vertei). (3)	Funkcinė skalė ²⁷ (4)	Kontrolės priemonės (5)
1 pavyzdys				
Juridinės miško kirtimo teisės				
1.1. Juridinio disponavimo žeme ir žemės valdymo teisės	Pasaulio banko valdymo efektyvumo visame pasaulyje rodikliai:	Maža (1): Disponavimo žeme ir žemės valdymo teisės yra aiškiai apibrėžtos teisės aktuose. Šaltiniai patvirtina, jog šie įstatymai vykdomi (bendras teisėsaugos vertinimas remiantis	-	-

²⁴ Jeigu su išplėstinio įmonės rizikos vertinimu pateikiami žemėlapiai, tai reiškia, kad įmonė sutinka, jog FSC atkurtų šiuos žemėlapius duomenų pateikimo FSC tinklalapyje tikslu (žemėlapių pateikimas priklausys nuo jų formato ir kokybės).

²⁵ Pagrįskite, kodėl vertinime buvo naudoti tik šie šaltiniai.

²⁶ Žr. ribinių verčių numerį, pateiktą standarte FSC-PRO-60-002a.

²⁷ Teritoriniai vienetai, pagrįsti ne geografinėmis savybėmis, pvz., juridinio disponavimo miško teritorija/nuosavybės teisės, valdymo apimtys, mastas, intensyvumas ir rizika.

	<i>info.worldbank.org/governance/wgi/sc_country.asp;</i> <i>NVO ataskaita apie licencijų išdavimą ir išdavimo proceso kontrolę bei planavimą</i>	<i>tarptautiniais rodikliais, nėra įrodymų, kad būtų pažeidžiami šie įstatymai).</i>		
1.2. Koncesijos sutartys.	(adresas: ...) <i>Transparency International</i> <i>http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/„Transparency International“</i> <i>korupcijos suvokimo indeksas;</i>	Nustatyta (2) <i>NVO ataskaitoje pateikiama informacija, kad net ir nesant nuostatų dėl planavimo ir valdymo pažeidimų, reikalaujamos koncesijos sutartys dažnai sudaromos vėlai ir apima pasenusias nuostatas. Tačiau ši problema būdinga daugumai privačių miškų.</i>	Nuosavybės teisės: <i>„Nustatyto dydžio rizika“ – privatus miškas; „Maža rizika“ – kiti miškai.</i>	<i>Jeigu reikalinga koncesija, ruoša miško teritorijose esant galiojančiai koncesijos sutarčiai.</i>
1.4. Miško valdymo ir medienos ruošos planavimas.	Vyriausybės ataskaita apie žemės valdymą ir teises (NVO, adresas....)	Maža (1): <i>Šaltiniai patvirtina, jog šie įstatymai vykdomi (bendras teisėsaugos vertinimas remiantis tarptautiniais rodikliais, nėra įrodymų, kad būtų pažeidžiami šie įstatymai).</i>	-	-
1.4. Medienos ruošos leidimai		Maža (1): <i>Šaltiniai patvirtina, jog šie įstatymai vykdomi (bendras teisėsaugos vertinimas remiantis tarptautiniais rodikliais, nėra įrodymų, kad būtų pažeidžiami šie įstatymai).</i>	-	-
2 pavyzdys				
1.14. Laisvas, išankstinis ir informacija pagrįstas sutikimas	<i>Karališkasis tarptautinių reikalų institutas (KTRI):</i> <i>www.illegallogging.org (pateikite nuorodą į atitinkamą ataskaitą!);</i> <i>Ekspertų parengta tradicines teises reglamentuojančių įstatymų apžvalga (ataskaita: ...).</i>	Nustatyta (2) <i>Iš ekspertų apžvalgos matyti, kad esamuose teisės aktuose vietinių tautų teisės apibrėžiamos nenuosekliai. KTRI ataskaitose nurodoma, kad pažeidžiamos tradicinės teisės naudotis mišku.</i>	Vietinės tautos: <i>„maža rizika“ teritorijoje, kurioje negyvena vietinės tautos; „nustatyto dydžio rizika“ teritorijoje, kurioje gyvena vietinės tautos (turi būti suderinta su 2 kategorijos vertinimu)</i>	<i>Dokumentai patvirtina, kad gautas laisvas, išankstinis ir informacija pagrįstas sutikimas; turi būti suderinta su 2 kategorijos vertinimu)</i>
1.15. Vietinių tautų teisės				

2 kategorijos kontroliuojama mediena: mediena, paruoša pažeidžiant tradicines ir žmogaus teises

1	2	3	4	5
1 pavyzdys				
2.3. Užtikrintos vietinių tautų ir tradicinių tautų teisės	<i>Teisėtumo vertinimas (žr. 1 kategorijos kontroliuojama mediena);</i>	Nustatyta (22): <i>Žr. rizikos apibrėžimas pagal 1.14 ir 1.15 rodiklius</i>	Vietinės tautos: <i>„maža rizika“ teritorijoje, kurioje negyvena vietinės tautos; „nustatyto dydžio rizika“ teritorijoje, kurioje gyvena vietinės tautos.</i>	<i>Dokumentai patvirtina, kad gautas laisvas, išankstinis ir informacija pagrįstas sutikimas</i>

2 pavyzdys				
2.3. Užtikrintos vietinių tautų ir tradicinių tautų teisės	Taikomi teisės aktai (žr. 1 kategorijos kontroliuojamą medieną); NVO ataskaita apie klajoklius, užklystančius į vertinamą teritoriją. ILO duomenų bazė (...)	Nustatyta (24): NVO ataskaitos patvirtina, kad į šiaurinę teritorijos dalį tam tikru sezonu užklysta vietinės tautos. Nėra jokių teisės aktų ar kitos praktikos, užtikrinančios, kad būtų laikomasi tradicinių teisių, o NVO ataskaitose pateikta įrodymų, kad buvo pažeistos tokios teisės. Šaltiniuose, kuriuose ginčijamos NVO išvados, nepateikta pakankamai kontrargumentų dėl ataskaitos turinio.	Vietinės tautos: „maža rizika“ teritorijoje, kurioje negyvena vietinės tautos; „nustatyto dydžio rizika“ teritorijoje, kurioje gyvena vietinės tautos.	Dokumentai patvirtina, kad gautas laisvas, išankstinis ir informacija pagrįstas sutikimas

3 kategorijos kontroliuojama mediena: mediena, paruošta miškuose, kuriuose miškotvarkos veikla kelia grėsmę ypatingos vertės miškams

HCV kategorija	Duomenys ²⁸ , naudojami HCV nustatymui	Nustatytos grėsmės (pateikite šaltinius ²⁷)	3	4	5
1 pavyzdys					
3.1. HCV 1	Žinomi ir turimi inventORIZACIJOS duomenys, susiję su HCV. Nykstančių rūšių atkūrimo planai / įgyvendinimo ataskaitos. (...)	Buveinių naikinimas (Miškų apsaugos įstatymas; Valstybinių miškų naudojimo praktikos kodeksas)	Nustatyta (8): Miškotvarką reglamentuojančiuose teisės aktuose nereikalaujama saugoti didelę išliekamąją vertę (HCV) turinčių rūšių dauginimosi vietų. Vertinamoje teritorijoje būtina XX rūšių sezoninė apsauga, šių rūšių buveinės yra naikinamos. Šalis yra pasirašiusi Biologinės įvairovės konvenciją, tačiau ataskaitos rodo, jog nedaug pasiekta įgyvendinant šios konvencijos tikslus. Šios problemos nėra saugomos gamtos teritorijose (ypač nacionaliniuose parkuose ir rezervatuose) ir miškuose, esančiuose valstybei priklausančiose teritorijose, dėl vidaus reguliavimo.	„Maža rizika“: valstybinis miškas (nustatyto dydžio rizika mažinama dėl vidaus praktikos kodekso, o turimi faktai patvirtina, kad laikomasi šio kodekso reikalavimų). „Nustatyto dydžio rizika“: likusi teritorijos dalis.	Sezoninių dauginimosi vietų teritorijose poravimosi sezono metu medienos ruošta nebuvo užregistruota; patikrų pavyzdys: susitarimai su miškų tvarkytojais, patvirtinantys, jog vykdomos kontrolės priemonės.

Jeigu atitinkamas FSC nacionalinis biuras yra parengęs HCV vertinimo sistemą, atitinkančią FSC kontroliuojamos medienos reikalavimus, taikomus vertinant, ar yra HCV, ir atitinkamas grėsmes, kaip nurodyta standarte FSC-PRO-60-002a, ši sistema privalo būti taikoma išplėstiniame įmonės rizikos vertinime 3 kategorijos kontroliuojamai medienai.

4 kategorijos kontroliuojama mediena: mediena, paruošta miškuose ir kitose miškų ekosistemose, kurios pertvarkomos į plantacinius želdinius arba ne miško žemę

1	2	3	4	5
1 pavyzdys				

²⁸ Pagrįskite, kodėl vertinime buvo naudoti tik šie šaltiniai.

4.1 (...)	Teisėtumo vertinimas (žr. 1 kategorijos kontroliuojama mediena);	Maža (2): Teisės aktai leidžia naikinti miško ekosistemas (įskaitant jų pertvarkymą į plantacinius želdinius) tik viešojo prioriteto investicijų tikslais (kaip antai greitkelių tiesimas, vandens telkinių, naudojamų priešgaisrinei saugai ir vandens tiekimui, suformavimas). Teisės aktuose leidžiami plyni kirtimai, tačiau nustatomi gana trumpi terminai, per kuriuos iškirsti plotai turi būti atkurti, kad būtų spėta išsaugoti ekosistemos vertybės. 1 kategorijos kontroliuojamos medienos vertinimas patvirtina, jog vykdomi teisės aktų reikalavimai.	-	-
2 pavyzdys				
4.1 (...)	Vertinamos miško teritorijos erdvinių duomenų bazė. Ataskaitos apie žemės dangą.	Maža (1): Duomenų bazėje esantys erdviniai duomenys patvirtina, kad neviršijama rodiklio erdvinė ribinė vertė. Be to, vyriausybės ataskaitos (pastarųjų penkerių metų) apie žemės dangos pokyčius patvirtina, kad miško plotų pertvarkymas neviršija nustatytų apribojimų.	-	-

5 kategorijos kontroliuojama mediena: mediena, paruošta miškuose, kuriuose sodinami genetiškai modifikuoti medžiai

1	2	3	4	5
1 pavyzdys				
5.1. Genetiškai modifikuotų medžių mediena nėra naudojami komerciniais tikslais	Teisėtumo vertinimas (žr. 1 kategorijos kontroliuojama mediena);	Maža (1) Auginti genetiškai modifikuotus medžius uždrausta įstatymais. Kontroliuojamos 1 kategorijos medienos vertinimas patvirtina teisės saugą. 1 kategorijos kontroliuojamos medienos vertinimas patvirtina, jog vykdomi teisės aktų reikalavimai.	-	-

2. Rizikos vertinimą atliekančių ekspertų vardai, pavardės ir kontaktinė informacija

1 kategorijos kontroliuojama mediena

1. (Pateikite vardą, pavardę ir kontaktinę informaciją arba nuorodas į viešai prieinamą profesinę patirtį)

Vertinamos teritorijos: (Nurodykite teritorijas, kurių vertinime dalyvavo ekspertas²⁹)

2 kategorijos kontroliuojama mediena

1. (Pateikite vardą, pavardę ir kontaktinę informaciją arba nuorodas į viešai prieinamą profesinę patirtį) (ir t.t..)

²⁹ Taikoma, kai išplėstinis įmonės rizikos vertinimas apima daugiau nei vieną vertinamą teritoriją.

H priedas Standarto 2-1 ir 3-1 redakcijų lyginamoji lentelė (bendroji informacija)

V2-1	Pakeitimai V3-1 redakcijoje
A Taikymo sritis	Parengtas kaip deramo patikrinimo sistemos reikalavimai, todėl apima ne tik patikrą vykdant patikros programą, bet ir rizikos mažinimą. Taikoma tik medžiagoms, tiekiamoms be FSC žymos.
B Standartinė įsigaliojimo data	2016 m. liepos 1 d.
C Nuorodos	Reikalaujama naudoti patvirtintas FSC rizikos vertinimo sistemas, patvirtintus kontroliuojamus medienos dokumentus (todėl turi būti įtrauktos visos FSC patvirtintos nacionalinės gairės) ir, jei reikia, atskira išplėstinio įmonės rizikos vertinimo tvarka.
D Sąlygos ir apibrėžimai	Pakeisti ir atnaujinti pagrindiniai apibrėžimai, integruoti FSC norminiai dokumentus.
1 dalis. Kokybės sistemos reikalavimai	
1. Įmonės politika	Neprivaloma – naujoje standarto redakcijoje reikalaujama vykdyti visus jame išdėstytus reikalavimus. Reikalavimas dėl politikos buvo peržiūrėtas naujoje standarto FSCSTD-40-004 redakcijoje.
2. Procedūros	Šis reikalavimas įtrauktas į 5 skyrių.
3. Mokymai	Šis reikalavimas išbrauktas, kadangi jis jau yra viršesniame standarte FSC-STD-40-004. Tačiau išliko reikalavimai dėl kompetencijos.
4. Dokumentacija	Šis reikalavimas paliktas ir papildytas prievole surinktą informaciją teikti visuomenei. Skirtingi privalomi informacijos komplektai priklauso nuo tiekimo teritorijai priskirtos rizikos.
2 dalis. FSC kontroliuojamos medienos tiekimo reikalavimai	
5. Tiekėjo nustatymas	Išliko reikalavimas teikti informaciją apie tiekėjus. Dokumentuose svarbesni duomenys apie medžiagas, o ne apie tiekėjus. Medžiaga turi būti nurodyta kaip kilusi iš mažos arba nustatyto dydžio rizikos teritorijos pagal rizikos apibrėžimus, pateiktus FSC rizikos vertinime. Įtraukti reikalavimai dėl informacijos apie tiekimo grandines.

6. FSC sertifikuotų žaliavinių medžiagų, gaunamų iš FSC sertifikuotų tiekėjų, tiekimas	V3-1 redakcijoje išbraukta. Reikalavimai dėl FSC sertifikuotų žaliavinių medžiagų, taip pat žaliavinių medžiagų, sertifikuotų pagal standarto FSC-STD-30-010 reikalavimus, yra įtraukti į standartą FSC-STD-40-004.
7. „FSC Controlled Wood“ žaliavinių medžiagų, gaunamų iš tiekėjų, sertifikuotų tiekti „FSC Controlled Wood“, tiekimas	V3-1 redakcijoje išbraukta. Reikalavimai dėl FSC sertifikuotų žaliavinių medžiagų, taip pat žaliavinių medžiagų, sertifikuotų pagal standarto FSC-STD-30-010 reikalavimus, yra įtraukti į standartą FSC-STD-40-004.
8. FSC kontroliuojamos žaliavinės medienos, gaunamos iš tiekėjų, nesertifikuotų tiekti „FSC Controlled Wood“ medieną, tiekimas	Standarto 3-1 redakcijoje nustatyti reikalavimai tik FSC nesertifikuotiems tiekėjams, įskaitant medžiagas, kurios anksčiau buvo sertifikuotos ir (arba) kontroliuojamos, bet pateiktos be FSC žymos.
9. Nekontroliuojamos žaliavinės medienos tiekimas	Reikalavimai buvo suderinti su CoC (gamybos grandies) reikalavimais, nustatytais standarte FSC-STD-40-004 – draudžiamas maišymas su reikalavimų neatitinkančiomis žaliavomis. To galima išvengti įgyvendinant atitinkamas kontrolės priemones.
10. CITES konvencijoje išvardytos rūšys	Reikalavimai, keliama CITES rūšių sertifikatams, buvo įtraukti į reikalavimus dėl informacijos apie medžiagas rinkimo.
3 dalis. Rizikos vertinimas ir patikros programa	
11. Rizikos vertinimas	Standarte reikalaujama visada naudoti FSC rizikos vertinimą, jei toks yra. Jeigu tokio vertinimo nėra (nevertintose teritorijose), standarte nustatyti reikalavimai įmonės atliekamam rizikos vertinimui (išsamiai aprašytas A priede), kuris gali būti įmonės rizikos vertinimas pagal standarto 2-1 redakcijos 2 priedą arba išplėstinis įmonės rizikos vertinimas. Reikalavimai išplėstiniam įmonės rizikos vertinimui pateikti standarto FSC-PRO-60-002a procedūrų priede. Išplėsta informacijos apie rizikos vertinimą, kuri prieinama visuomenei, apimtis. Sąvoka „rajonas“ pakeistas sąvoka „tiekimo teritorija“. Medžiagos kilmės dokumentai turi būti tokie, kad būtų galima atsekti medžiagos kilmę iki vienodos rizikos zonų tiekimo teritorijoje ir atitikti NRA (arba CNRA) vertinamas sritis. Dokumentai, patvirtinantys medienos tiekėjo kilmę, yra reikalingi tada, jeigu (kai) praktinė patikra atliekama kaip kontrolės priemonė. Prašome atkreipti dėmesį, kad pasikeitė rizikos kategorijos.

12. Patikros programa medienai, kuri, kaip nustatyta, tiekama iš mažos rizikos šaltinių	Išliko reikalavimai įsigyti medieną iš mažos rizikos zonų, taip pat nustatyti nauji reikalavimai dėl medžiagų susimaišymo tiekimo grandinėse rizikos vertinimo.
13. Patikros programa medienai, kuri, kaip nustatyta, tiekama iš nenustatyto dydžio rizikai priskirtų šaltinių	Medžiagų tiekimo iš nenustatyto dydžio rizikos zonų patikros reikalavimai buvo pakeisti rizikos mažinimo reikalavimais medieną įsigyjant iš nustatyto dydžio rizikos zonų. Rizikos mažinimas grindžiamas rizikos specifikavimu atitinkamame rizikos vertinime. Standartas taip pat reglamentuoja rizikos mažinimą, jei rizikos vertinime įvardyta nenustatyto dydžio rizika. Praktinė patikra ir konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis (kurias vykdo įmonė) yra galimos kontrolės priemonės, kurios ne visada būtinos. Kontrolės priemonė gali būti tik dokumentų patikra arba medžiagos išėmimas.
14. Kontrolės mechanizmai.	Reikalavimai išliko ir buvo išplėsti.
4 dalis: FSC kontroliuojamos medienos pardavimas	Reikalavimai buvo išbraukti, kadangi jie aptarti viršesniame standarte FSC-STD-40-004.
15. FSC kontroliuojamos medienos tiekimas	Reikalavimai buvo išbraukti, kadangi jie aptarti viršesniame standarte FSC-STD-40-004.

Priedai	
1 priedas. Terminų žodynelis	Šis priedas panaikintas, o atitinkamos nuorodos pateiktos skyriuje „Sąvokos ir apibrėžimai“.
2 priedas. Rizikos vertinimo kriterijai	Šis priedas panaikintas, o atitinkamos reikalavimai patikslinti ir įtraukti į A priedą.
3 priedas. Reikalavimai įmonės patikros programai	Šiuos reikalavimus pakeitė reikalavimai deramo patikrinimo sistemai, kurie pateikti standarto pagrindinėje dalyje.
4 priedas. Nuostatos dėl žymų, susijusių su FSC kontroliuojama mediena	Šis priedas panaikintas. Atitinkami reikalavimai aptarti galiojančiuose standartuose, kurie taikomi CoC sertifikuotoms įmonėms (FSC-STD-40-004, FSC-STD50-001).
REKOMENDACIJA-40-005-01 „Rajono“ sąvoka rizikos vertinime	Sąvoka „rajonas“ pakeista sąvoka „tiekimo teritorija“. Atitinkami reikalavimai įtraukti į A priedą.
REKOMENDACIJA-40-005-02 Skundai dėl prieštaringos veiklos tiekėjų miško valdymo vienetų teritorijoje	Buvo peržiūrėti reikalavimai dėl skundų. Jie apima reikalavimus dėl to, ką privalo padaryti įmonė, gavusi skundą dėl mažos rizikos teritorijų.

REKOMENDACIJA-40-005-03 Ar galima rizikos vertinimo tikslais apibrėžti gamybos ar prekybos vietą kaip „rajoną“?	Šie reikalavimai buvo išbraukti, kadangi patikslintame standarte nereikalaujama pateikti paaiškinimus, esančius rekomendacijoje.
REKOMENDACIJA-40-005-04 Kokie dokumentai ir kontrolė reikalingi norint patikrinti kilmės geografinį rajoną?	Šie reikalavimai įtraukti į reikalavimus dėl kilmės įrodymų.
REKOMENDACIJA-40-005-05 Gamybos ir (arba) prekybos vietų įtraukimas į įmonės kontroliuojamos medienos patikros programą	Šie reikalavimai buvo išbraukti, kadangi patikslintame standarte nereikalaujama pateikti paaiškinimus, esančius rekomendacijoje.
REKOMENDACIJA-40-005-06 Visuomenės galimybės susipažinti su rizikos vertinimais	Šie reikalavimai įtraukti į reikalavimus dėl ataskaitų teikimo ir į A priedą.
REKOMENDACIJA-40-005-07 Minimalus viešai prieinamų rizikos vertinimo rezultatų turinys ir peržiūra	
REKOMENDACIJA-40-005-08 Ką daryti tais atvejais, kai dvi įmonės gauna priešingus rajono rizikos vertinimo rezultatus?	Šis reikalavimas buvo išbrauktas, kadangi jis taikomas sertifikavimo įstaigoms, o ne įmonei. Žr. atitinkamą akreditavimo standartą FSC-STD-20-011.
REKOMENDACIJA-40-005-09 FSC akredituotų nacionalinių iniciatyvių parengtų gairių ir rizikos apibūdinimo naudojimas	Bet kokius papildomus nacionalinius reikalavimus privalo patvirtinti FSC ir įtraukti į standartą FSC-PRO60-002b. Standarte pateikiamos nuorodos į šiuos reikalavimus ir nurodoma, kad taikytini nacionaliniai reikalavimai yra privalomi.
REKOMENDACIJA-40-005-10 Kada sertifikavimo įstaiga privalo išduoti FSC kontroliuojamos medienos kodą?	Šis reikalavimas buvo išbrauktas, kadangi jis taikomas sertifikavimo įstaigoms, o ne įmonėms. Žr. atitinkamą akreditavimo standartą FSC-STD-20-011.
REKOMENDACIJA-40-005-11 Ar reikia įgyvendinti ar įvertinti kitas standarto dalis vykdant prekybą FSC kontroliuojama mediena?	FSC kontroliuojamos medienos pardavimas ir pirkimas vykdomas pagal standarto FSCSTD-40-004 nuostatas.
REKOMENDACIJA-40-005-12 „Transparency International“ korupcijos suvokimo indekso (KSI) naudojimas rizikos vertinime	Šie reikalavimai įtraukti į A priedą.
REKOMENDACIJA-40-005-13 Ar skiriasi ypatingos vertės miškų (HCVF) aiškinimas FSC kontroliuojamos medienos standarte ir dokumente „FSC principai ir kriterijai“?	
REKOMENDACIJA-40-005-14 Kaip galima patvirtinti mažą riziką standarto FSC-STD-40005 V2-1 1.1 punkte aptartai C kategorijai?	
REKOMENDACIJA-40-005-15 Praktinės patikros, rezultatai, sprendimų priėmimas ir būtini veiksmai.	Buvo išbraukti išsamūs reikalavimai praktinei patikrai.

REKOMENDACIJA-40-005-16 Kokį atrankos metodą ir šaltinį turi naudoti sertifikavimo įstaigos, atlikdamos nenustatyto dydžio rizikos šaltinių praktinę patikrą?	Šie reikalavimai įtraukti į A priedą.
REKOMENDACIJA-40-005-17 Dokumentai ir procedūriniai reikalavimai nurodant gretutinių produktų kilmės geografinį rajoną	Šie reikalavimai buvo atnaujinti ir įtraukti į 2 skyrių.
REKOMENDACIJA-40-005-18 Įmonės patikros programos nepriklausomumas	Šie reikalavimai palikti, o standarto taikymo sritis ir DDS reikalavimai neleidžia įmonei taikyti standartą jai priklausančių arba jos valdomų miškų įvertinimui, išskyrus tuo atveju, jeigu FSC rizikos vertinimas teritorijai, kurioje yra tiekimo vienetai, pagal visas penkias kontroliuojamos medienos kategorijas buvo suplanuotas iki 2017 m. gruodžio 31 d.
REKOMENDACIJA-40-005-19 Taikomi nacionaliniai ir vietos teisės aktai, reglamentuojantys kontroliuojamos medienos rizikos vertinimo ir patikros programas REKOMENDACIJA-40-005-20 Gretutinių produktų įsigijimas pagal ES medienos reglamentą	Šie reikalavimai įtraukti į A priedą.

Forest Stewardship Council®

ic.fsc.org

FSC International Center GmbH
Charles-de-Gaulle-Straße 5 · 53113 Bonn · Germany/Vokietija

All Rights Reserved FSC International 2017 FSC F000100